

**AVRUPA BİRLİĞİ'NDE ÇOCUK İSTİSMARI VE KAMU YÖNETİMİNİN
SORUMLULUĞU**

*CHILDREN ABUSE IN THE EUROPEAN UNION AND THE RESPONSIBILITY OF
PUBLIC ADMINISTRATION*

Dr.öğretim Üyesi Polat TUNÇER

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Bölümü,
poltuncer@gmail.com, Samsun/Türkiye

ÖZ

Çocuk istismarı küresel ve ciddi bir sorundur. Gelişmiş ülkelerde bu sorunun çözümü için yapılan çalışmalar nispeten daha iyi durumdadır. Ancak tüm çalışmalara karşın bu sorunun sıfırlanması mümkün olamamıştır. Ayrıca bu sorun sade yasa sorunu olmayıp, kamu yönetiminin çok yönlü ve planlı bir biçimde çalışmasını, konuya ciddiyetle yaklaşmasını gerektirir. Avrupa Birliği (AB) yapılan hukuki düzenlemeler ve kamu yönetiminin çalışmaları bu sorunun azaltılmasını ve hatta kontrol altına alınmasını sağlamıştır denilebilir. Zira, AB yasal bağlamda önemli tedbirler almış ve bu sorun bir insan hakkı ihlali olarak görmüş ve bu bağlamında ele almış ve çeşitli standartlar getirmiştir. Ayrıca Avrupa Konseyi 2009 yılında "Şiddete Karşı Bütüncül Strateji Belgesini" yayınlamış ve Birlik ülkelerine hem yol göstermiş hem de işbirliği kapılarını açmıştır. Teknolojik gelişmelerin sunduğu iletişim ve ulaşım kolaylıklarının çocuk istismarı konusunda önemli ölçüde etkili olduğu ve sosyal yaranın büyümesine yol açtığı da bir gerçektir. Bu nedenle AB bu sorunun bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiği hususunu öngörmüş ve üyelerini bu konuda desteklemiştir. AB, çocuk istismarı konusunun eğitilmiş ve bilinçli bir toplumla çözülebileceğinin bilincindedir. Pekçok konuda olduğu gibi bu hususta da kamu yönetiminin önemli sorumlulukları vardır. Çağımızın en önemli meselelerinden birisi olan çocuk istismarının ele alındığı bu makalede, AB bağlamında genel bir bakış açısı sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelime: Kamu Yönetimi, Çocuk İstismarı, Avrupa Birliği.

ABSTRACT

Child abuse is a global and serious question. In developed countries the work done to solve this problem is relatively better. However, it is not possible to reset this problem against all studies. In addition, this problem is not a simple law problem, but requires that the public administration work in a multi-faceted and planned manner and take serious consideration of the issue. The legal arrangements made by the European Union (EU) and the efforts of the public administration can be said to reduce or even control this problem. Because the EU has taken important measures in the legal context and has seen this issue as a violation of human rights and has taken it in this context and has set various standards. In addition, the Council of Europe published the "Integrated Strategic Document Against Violence" in 2009, and it has guided the Union countries and opened the doors of cooperation. It is also a fact that the communication and transportation facilities offered by technological developments are important in terms of child abuse and lead to the growth of social welfare. For this reason, the EU has foreseen the need to address this issue in a holistic approach and has supported its members on this issue. The EU is aware that the issue of child abuse can be solved with an educated and conscious society. Public administration has important responsibilities in this issue as it is in many subjects. In this article, which deals with child abuse, one of the most important issues of our era, we tried to present an overview of the EU context.

Keywords: Public Administration, Child Abuse, European Union.

1. GİRİŞ

Çocuk ihmal ve istismarı bir insan hakları ihlalidir. Bu bağlamda, kamu yönetimi, söz konusu temel hakların korunması ve çocukların güvenli bir ortamda yetişmeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. Günümüzde çocuklara karşı yapılan, fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismar bir insan hakkı ihlali bağlamında ele alınmaktadır. Zira, insan temel hak ve hürriyetleri, yaş farkı gözetmeksizin tüm insanları, yani çocukları da, kapsar. Çocukların ihmal ve istismara karşı korunması kamu yönetiminin temel sorumluluk alanı arasında yer alır. Çocuklar hak ve haysiyet sahibi insanlardır. Çocuk hakları insan haklarıdır. Kırılganlıkları ve savunmasızlıklarından ötürü, çocuklar için ayrıca belirli bir korumaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Çocuklara karşı gösterilen şiddet, tün çeşitleriyle birlikte, toplumların en büyük sorunlarından birisidir. Bilhassa da çocuklara karşı işlenen bu suç türü dünyada oldukça yaygındır ve gerçek sayı da genellikle bilinemez durumdadır. Zira pek çok ülkede gerçek sayıyı tespit edebilmek için yeterli örgütlenme ya da hukuk sistemi yoktur. AB ülkelerinde uluslararası sözleşmelere uygun bir hukuk ve kamu yönetimi sistemi mevcuttur. Ancak yine de çeşitli nedenlerle, cinsel tacize uğrayan çocuk sayısını kesin olarak belirlemek imkân dâhilinde değildir. Diğer yandan çocuk istismarı ve ihmalinin ne olduğuyla ilgili görüş; yasalara, kültürel bağlama ve yerel eşiklere bağlıdır.

Uluslararası alanda yapılan araştırmalar, çocuk cinsel istismarının daha önce düşünülen çok daha yaygın bir sorun olduğunu doğrulamaktadır. Çocuklara yönelik cinsel istismar, toplumun ve en önemlisi çocukların ve gençlerin yüz yüze kaldıkları en ciddi halk sağlığı sorunlarından biri olarak kabul edilmiştir. Yayımlanan araştırmalardan elde edilen veriler, daha çok veya daha az ölçüde, çocuk istismarının az ya da çok tüm kültürlerde ve toplumlarda ve herhangi bir sosyal düzeyde ortaya çıkan tarihsel bir olgu olduğunu göstermektedir. Çocuk cinsel istismarı bu nedenle izole edilmiş, dağınık veya uzak bir gerçeklik değil, bireysel, aile, sosyal ve kültürel faktörlerin etkileşiminden kaynaklanan karmaşık ve evrensel bir problemdir. Çocuk cinsel istismarının, hem kısa süreli hem de uzun vadede önemli ve kalıcı psikolojik etkileri olan yaygın bir kötü muamele biçimi olduğunun farkına varılması son on yılda artan sosyal ve profesyonel ilgiye yol açmıştır. Bununla birlikte, bu konuyla ilgili epidemiyolojik çalışmalar az sayıdadır; ayrıca, yürütülen araştırmaların çoğu, birleştirilemediği için, sorunun kapsamı ile ilgili net rakamlar sunmanın imkanı yoktur (Pereda vd., 2009: 329).

Toplumun çocukları korumak için ahlaki ve hukuki bir yükümlülüğü vardır (Sethi vd., 2013: ix). Çocukların, kendilerini koruyan bir ortamda büyümeye hakları vardır. Çocuk haklarının korunması, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde öncelikli bir sorundur. Toplumların gelişimi ve sürekliliğinin sağlanmasında bir toplumun çocuğa verdiği değer, gelişmişliği ile doğru orantılıdır. Çocuk, küçültülmüş bir yetişkin modeli değil, kendine özgü zekâ ve kişilik özellikleriyle donanmış bağımsız bir bireydir. Çocuklar için koruyucu bir ortam, çocuğun fiziksel ve zihinsel bakımdan sağlıklı, kendine güvenli ve saygın biçimde hem istismara ve ihmale uğramayacağı hem de çocuğun diğer insanların haklarına saygı göstereceği /göstermeyi öğrenebileceği bir ortamdır (Uğurlu ve Gülsen, 2014, 3).

1982'den beri, Uluslararası Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Derneği (ISPCAN), konuyla ilgili dünya verilerini iki yılda bir yayınlamaktadır. Amaç, çocuk istismar ve ihmalinin yanı sıra uluslararası çocuk korumasının düzenli gözetimini yapmaktır. Güncel bilgilerin, çocuk istismarı ve ihmeline daha iyi hitap edecek yasaların, politikaların ve programların gelişimini sağlayacağı umulmaktadır. Uluslararası bu kuruluş, 2015-2016 yıllarında internet üzerinden 73 ülkeden çocuk cinsel istismar ve sömürü hakkındaki verileri toplamıştır. Sorulara yanıt verenler, çocuk koruma alanında bilgili profesyoneller olan kilit bilgi kaynaklarıdır. Bu raporda, Çocuk İstismarına Dünya Bakış Açısından yola çıkarak, çocuklara yönelik cinsel istismar (CSA) ve sömürü (CSE) ile ilgili bazı konuların yanı sıra, şu andaki durumu hakkında coğrafi bölgeler ve ülke gelir düzeylerine göre 73 ülkeden toplanmış veriler sunulmaktadır. Ülke düzeyindeki ayrıntılı bilgiler, ISPCAN'daki (www.ispcan.org) tam raporda sunulmaktadır (Dubowitz, 2017: 2).

Çocukların hayatlarındaki şiddet doğrudan ve dolaylı olabilir. Her biri yıkıcı bir etki yaratır. Günden güne, çocuklar evlerinde diğer aile bireylerine karşı işlenen aile içi şiddete maruz kalıyorlar. Her yıl, 2 ile 14 yaş arasındaki 10 çocuktan yaklaşık 6'sı veya dünya çapında neredeyse bir milyar çocuk düzenli olarak bakıcıları tarafından fiziksel olarak cezalandırılmaktadır. Hiçbir çocuk şiddete karşı bağışık değildir. Bir başka deyişle her çocuk şiddet görme riski altındadır. Şiddet hiçbir yaş, cinsiyet, din, etnik köken, engellilik ve sosyo-ekonomik durum, tanınamaktadır (UNICEF, 2014: 4).

Bu şiddetin çocuklara karşı etkisi yaşam boyu sürdürebilir, hatta nesilden nesile geçebilir. Gençler şiddete maruz kaldıklarında, gelecekteki mağdur olma ve yetişkin olarak kendilerini şiddetli bir şekilde hareket etme

olasılığı artar. Mağdur fail olabilir. Yine de şiddet kaçınılmaz değildir. Araştırmalar, şiddetin çocukların eğitim performansını ve başarısını olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir. Bu durum, yoksulluk da dahil olmak üzere uzun vadeli ekonomik sonuçlara yol açabilir. Erken yaşta şiddete maruz kalmak, beyin gelişimini olumsuz etkileyebilir ve bir dizi zihinsel sağlık sorununa neden olabilir. Şiddet Çocukların fiziksel, cinsel ve üreme sağlığı ile ilgili akut ve uzun vadeli sorunların yanı sıra psikolojik iyi olmalarına da yol açabilir. Tüm biçimlerinde şiddet zararlıdır; en kötü durumlarda, ölümcül olabilir (UNICEF, 2014: 4).

Zalim ve aşağılayıcı ceza, ihmal ve terk edilme, cinsel istismar ve çocuklara karşı şiddetin diğer biçimleriyle ilgili raporlar eski uygarlıklara dayanmaktadır. Son zamanlarda, çocuklara yönelik şiddetin büyüklüğü ve etkisinin belgelenmesi, bunun çok ciddi ve ciddi bir küresel sorun olduğunu açıkça göstermektedir. Dünyanın her ülkesinde çeşitli biçimlerde ve ortamlarda ortaya çıkar ve genellikle kültürel, ekonomik ve sosyal uygulamalarda köklüdür. Her toplumdaki çocukların büyük bir kısmı evlerinde ciddi bir şiddete maruz kalmaktadır (Pinheiro, 2006: 6)

2. ÇOCUK İSTİSMARI

2.1. İstismar Kavramı

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ= WHO) çocuk istismarını, fiziksel ve duygusal kötü davranışlar, cinsel istismar, ihmal ya da ihmal türü davranışlar, ticari ya da diğer sömürü şekilleri olarak tanımlamaktadır. İstismar, sorumluluk, güven ve güç ilişkisi bağlamında, çocuğun sağlığına, yaşamına, gelişmesine veya haysiyetine fiili veya potansiyel bir zarara yol açar (McElvaney and Lalor, 2014: 1). Dünya Sağlık Örgütü'nce; "çocuğun sağlığını, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar" çocuk istismarı olarak kabul edilmiştir.

Çocuk istismarı ve ihmal, ana baba ya da bakıcı gibi bir erişkin tarafından çocuğa yöneltilen, toplumsal kurallar ve profesyonel kişilerce uygunsuz ya da hasar verici olarak nitelendirilen, çocuğun gelişimini engelleyen ya da kısıtlayan eylem ve eylemsizliklerin tümüdür. Bu eylem ya da eylemsizliklerin sonucu olarak çocuğun fiziksel, ruhsal, cinsel ya da sosyal açıdan zarar görmesi, sağlık ve güvenliğinin tehlikeye girmesi söz konusudur (Acehan vd., 2013: 594)

2.2. İstismar Türleri

Çocuk istismarı kapsamındaki tüm eylemleri ortak noktası çocuğa verilen zarardır. Bu zarar insan davranışı ve fiillerinden kaynaklanır. Çocuğa yapılan tüm kötü davranışlar istismardır. Aslında istismarın gruplara ayrılması genellikle pratik amaçlarla yapılır (Topçu, 2009: 31). Çocuk İstismarının türleri şunlardır (Sanderson, 2010: 41-42):

- **Fiziksel İstismar:** Vurma, sarsma, fırlatma, zehirleme, yakma, haşlama, suda boğma, havasız bırakma yollarıyla veya farklı bir yolla bir çocuğa fiziksel zarar vermektir. Şiddet, çocuklar tarafından başlıca endişe sebeplerinden biri olarak ifade edilmektedir. Çocuklara yönelik şiddet; bir çocuk hakları ihlalidir ve sosyal gelişmelerini zayıflatmakta ve onların haklarından yararlanmalarını engellemektedir. Şiddet, çoğunlukla, yıkıcı, kısa ve uzun dönem ruhsal, fiziksel sağlık sorunlarına yol açmaktadır (AK Çocuk Hakları Stratejisi, 2016-2021: 14-16).
- **Duygusal İstismar:** Bir çocuğa devamlı olarak kötü muamelede bulunmak, çocuğun gelişimi üzerinde ciddi ve kalıcı olumsuz etkilere yol açar. Çocuğa değersiz ve yetersiz olduğunu, sevilmediğini hissettirmek de duygusal istismardır. Çocuğa yönelik kötü davranışların hepsi, belli bir ölçüde duygusal istismar içerir; ancak duygusal istismar tek başına da gerçekleşebilir.
- **Cinsel İstismar:** Bir çocuğu zorla veya kandırarak cinsel faaliyete katmak, cinsel istismardır. Çocuğun başına ne geldiğinin farkında olup olmaması durumu değiştirmez. Faaliyetler fiziksel temas içerebildiği gibi içermeyebilir de.
- **Ekonomik İstismar:** Ekonomik istismar, çocuğun gelişimini engelleyici, haklarını ihlal edici işlerde ya da düşük ücretli işgücü olarak çalışması veya çalıştırılmasıdır. Çocukların küçük yaşta çalışma veya çalıştırılma nedenleri, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlarla yakından ilgilidir (Fırat, 2007: 6).

2.3. İhmal

İhmal; ebeveynin ya da bakıcının, çocuğa yeterli gıda, barınma ve giysi temin etme, çocuğu fiziksel zarardan veya tehlikeden korumama gibi davranışları da içerir. Ve bir çocuğun fiziksel ya da psikolojik ihtiyaçlarını sürekli aksatmak, muhtemelen çocuğun sağlığında veya gelişmesinde ciddi bir bozulmaya yol açar

(Sanderson, 2010: 41). Çocuk ihmali, başta anne ve baba olmak üzere, bakmakla yükümlü kimseler ve diğer yetişkinlerin, çocuğun beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sağlık ve sevgi gibi temel gereksinimlerini ihmal etmeleri sonucu, çocuğun bedensel, duygusal, ahlaksal ya da sosyal gelişiminin engellenmesi olarak tanımlanmaktadır (Acehan vd., 2013: 594)

3. KAMU YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Kamu yönetimi bu sorunla ilgili gerekli tedbirleri almakla görevli olmanın yanı sıra bu alandan sorumlu olan tüm birimleri koordine etmekle yükümlüdür. Nihayetinde bütün sorumluluk kamu yönetimine aittir. Bu önemli ve ciddi sorunu önleyebilmek için bütüncül bir yaklaşım sergilemek zorunda bulunan kamu yönetimi; olaya pek çok açıdan yaklaşmak ve gerekli tedbirleri almak ve uygulamaları kontrol etmekten sorumludur. Bir başka deyişle kamu yönetimi istismar olayının gerçekleşmesine fırsat ve imkân vermemek için gerekli bütün önlemleri almak, araştırma ve analizleri yapmak ve risk faktörlerini ortaya çıkarmakla mükelleftir.

Temel çocuk hakları arasında yer alan vücut dokunulmazlığına karşı korunma, güvenli ve sağlıklı bir çevrede yetişme hakkı, kamu yönetimince korunmalıdır. Bunun için gerekli olan tüm, yasal, kültürel, sosyal, ekonomik ve eğitsel tedbirlerin alınması da yine kamu yönetiminin yükümlülüğü altındadır.

Avrupa Konseyi'nin 2012-2015 Çocuğunun Hakları Stratejisi, çocuk hakları standartlarının etkili bir şekilde uygulanmasını amaçlayan "Çocuklar İçin Bir Avrupa Oluşturma" vizyonunu önermektedir. Bu nedenle, çocuk haklarına bütüncül ve bütünlüştürmüş bir yaklaşım geliştirmektedir. Programın dört stratejik hedefi vardır: 1) Çocuk dostu hizmetleri ve sistemleri teşvik etmek; 2) Çocuklara yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması; 3) Savunmasız durumlarda çocuk haklarının garanti edilmesi ve 4) Çocuk katılımını teşvik etmek. Bu hedefler çerçevesinde, Konsey, tüm Avrupa Konseyi organ ve kurumlarının katkısını, sağlamakta ve koordine etmekte ve diğer uluslararası örgütlerle ortaklıklar sürdürmektedir (McElvaney and Lalor, 2014: 12).

Çocuklarla birlikte Avrupa Birliği Oluşturma stratejisi, çocuğun hakları konusunda çok paydaşlı platformlar kurmak, çocuklarla ilgili önemli yasama ve politika değişiklikleri getirmek gibi daha önceki politik (2006-2009 ve 2009-2011) kazanımlara dayanmaktadır. Çocukların fiziksel cezalandırılmasını ortadan kaldırmak ve çocuklara yönelik cinsel şiddeti durdurmak gibi kampanyalar yoluyla üye ülkelerdeki çocuk haklarının korunmasıyla ilgili gerekli tedbirleri alır. Çocuk dostu materyal üretimi, çocuk katılımıyla ilgili politikaları gözden geçirme ve geliştirme, çocuklarla istişarelerde bulunma, program geliştirme ve uygulama konusunda uluslararası ortaklarla işbirliği yapma yoluyla çocukların bilgiye erişimini ve katılımını artırmaktadır. Yeni strateji tarafından bu politika döngüsünün zorlukları olarak tanımlanan alanlar; önleme, koruma, sağlama ve katılımdır. Avrupa çapında ulusal düzeyde, önleme politikalarını, eğitim uzmanlarını ve hak sahipleri olarak çocuklara yönelik kamuoyu farkındalığını hedefleyen çalışmaların yetersiz olduğu kabul edilmektedir. Çocuklar, Avrupa'da şiddet, istismar, sömürme, ihmâl, dışlanma ve ayrımcılık kurbanı olmayı sürdürürken, bedensel cezalandırma gibi çocuklara yönelik şiddetin bazı biçimleri hâlâ yasal olarak ve toplumsal açıdan tolere edilmektedir. Eğitim, sağlık, adalet, sosyal koruma hizmetleri ile besleyici ve bakım veren bir çevreye erişime hakkı olan özel çocuk topluluklarıyla, ailelerine hizmet sunmak her zaman yeterli değildir. Pek çok profesyonel ve aile, toplumdaki ve teknolojideki son gelişmelerin (örneğin internet erişiminin artması) ortaya çıkardığı zorluklarla başa çıkmak için donanıma sahip değildir. Bilgiye erişme ve kamuya ve özel hayatta seslerini duyurmak için çocukların katılımı gerçek olmaktan çok bir özlem olmaya devam etmektedir (McElvaney and Lalor, 2014: 12-13).

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin çocukları şiddetten korumak için bütünlüştürmüş ulusal stratejiler konusunda tavsiye kararını uygulamada üye ülkeleri desteklemektedir. Bu tavsiye kararı; esaslı hukukî, siyasî ve kurumsal çerçeveler, çocuk haklarına saygı kültürünü oluşturmada teşvik, çocuk dostu mekanizmalar ve hizmetler kurma ve çocuğa karşı şiddetin bütün biçimlerini engelleme, belirleme ve müdahalede bulunmak için ulusal araştırma gündemi oluşturmak üzerine rehberliği içermektedir. Avrupa Konseyi; ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde veri toplama dâhil olmak üzere ulusal stratejilerin gelişimin katkı sağlayacaktır (AK Çocuk Hakları Stratejisi, 2016-2021: 43).

Avrupa Konseyi, çocuğa karşı cinsel şiddetin çeşitli biçimlerini belirleme ve mücadele etmeyi hedefleyen Avrupa Konseyi antlaşmalarının uygulanmasını teşvik etmekte, izlemekte ve destektedir. Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismardan Korunması için Sözleşmesinin (Lanzarote Sözleşmesi) bütün üye ülkelerce kabul edilmesini ve etkili bir şekilde uygulanmasını temin etmek için özellikle çaba sarf etmektedir. 18 Kasım her yıl, Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismardan Korunması üzerine Avrupa Günü olarak kutlanacaktır (AK Çocuk Hakları Stratejisi, 2016-2021: 44-46).

Avrupa Konseyi, ev ortamı dâhil olmak üzere bütün ortamlarda çocuklara karşı aşağılayıcı veya diğer acımasızca cezaları ve bedensel cezalarının etkili bir şekilde ortadan kaldırılmasını teşvik etmeye devam etmektedir. Ayrıca, bedensel cezanın evrensel olarak ortadan kaldırılması ve yasaklanmasında karşılaşılabilecek zorlukları ve bunların üstesinden nasıl gelineceğini belirleyecektir (AK Çocuk Hakları Stratejisi, 2016-2021: 47).

Çocuklara kötü muamele ve gençlerin yaşamları boyunca sahip oldukları yıkıcı etkileri önlenabilir. Çocukları istismardan korumak, kamu yönetiminin temel bir işlevidir ve Avrupa Bölgesi'ndeki çocuk koruma sistemleri; risklerin önlenmesi ve erken tanımlanması ve savunmasız çocuklar ve aileleri için özel hizmetlerin sağlanmasına odaklanan bütünsel bağlamlarda giderek daha fazla çalışmaktadır (Sethi vd., 2013: 61).

Kamu yönetimi, sorumluluk alanındaki tüm çocukların haklarını savunmada ve çocukları her zaman ve her türlü ortamda ve ne kadar hafif olursa olsun, her türlü şiddete karşı korumada en büyük sorumluluğa sahiptir (Çocuk Hakları Sözleşmesi, m.19). Devletler çocuğun üstün menfaatlerinin ışığında şiddete yol açan nedenleri tespit etmek ve bu bağlamda şiddet olayının ortaya çıkması durumunda, etkin bir biçimde mukabelede bulunmalıdır.

Kamu yönetimi, çocukların gelişiminde ve ruh ve beden sağlıklarının korunmasında ve her türlü şiddete karşı korunma hakkı da dâhil olmak üzere, çocukların haklarının gözetilmesinde ailenin oynadığı temel rolün bilinciyle, ailelerin çocuk yetiştirme görevlerini desteklemelidir: Bu nedenle; a) Erişilebilir, esnek imkânları olan ve kaliteli çocuk bakım hizmetleri ağı sağlamalıdır; b) Aile ve iş hayatının olumlu bir şekilde birbiriyle uzlaştırılmasında kolaylaştırılmalıdır; c) Ebeveynlik becerilerini geliştirecek ve sağlıklı ve olumlu bir aile ortamını destekleyecek programlar oluşturmalıdır; d) Bütçeleme sürecinin her aşamasına bir çocuk hakları perspektifini de dâhil etmelidir (Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 11-12):

3.1. Şiddetin Yasaklanması

Kamu yönetimi, ne kadar hafif olursa olsun, çocukların her türlü şiddete karşı korunma hakkını uygulamak konusunda açık bir yükümlülüğü vardır. Çocuklara karşı her türlü şiddetin her zaman ve her türlü ortamda yasaklanması ve devletin yetki alanındaki tüm çocuklara koruma sağlanması için uygun hukukî, idari, sosyal ve eğitimle ilgili gerekli tedbirleri almak zorundadır. Islah, disiplin veya cezalandırma amaçlı olanlar da dâhil olmak üzere, aile içinde veya dışında, her türlü şiddet kullanımı için var olan hukuki savunmalar ve yetkilendirmeler yürürlükten kaldırılmalıdır. Yasaklama aşağıdaki alanları kesinlikle kapsamalıdır (Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 20):

- Her türlü cinsel şiddet ve istismar ile çocukların ahlaksızlığa itilmesi ve çocuklardan cinsel amaçlarla menfaat sağlanması;
- Herhangi bir amaçla ya da herhangi bir şekilde çocuk fahişeliği, çocuk pornografisi, seyahat ve turizm faaliyetlerinde cinsel istismar, çocuk ticareti, alım satımı, yasadışı evlat edinilmesi, zorla çalıştırılması veya hizmete koşulması, kölelik ve benzer uygulamalar, organların alınması da dahil olmak üzere çocukların istismarı;
- Yeni teknolojilerin kullanılması yoluyla çocukların her türlü istismarı;
- Erken yaşta veya zorla evlendirme, töre cinayeti ve kadın genital organlarının kesilmesi gibi tüm zararlı veya töresel uygulamalar;
- Menşei ne olursa ve hangi ortamdan iletilirse iletilsin çocukların şiddet içeren veya zararlı içeriğe maruz bırakılması;
- Bakımevlerinde meydana gelen her türlü şiddet olayı;
- Okullardaki her türlü şiddet olayı;
- Tüm bedensel cezalar yanında diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ile çocukların fiziksel ya da psikolojik olarak cezalandırılması;
- Çocukların aile ya da ev içinde şiddete maruz bırakılması.

3.2. Medya Tabanlı Kamusal Bilinçlendirme Programları

Medya tabanlı kamusal bilinçlendirme programları, televizyon, radyo, basılı materyaller ve İnternet gibi kanalları kullanarak genel nüfus içinde mesajlar yaymayı amaçlamaktadır. Çocuk istismarı konusunda farkındalık yaratmak, pozitif ebeveynlik uygulamalarını teşvik etmek, küfürlü davranışların kabulüne ilişkin sosyal normları değiştirmek ve kötü muamele raporlamasını teşvik etmek gibi çeşitli amaçlar için kullanılabilir. Kitlesel medya programları, çocukların sağlıklı tutum ve davranış geliştirmesine mütevazı bir fayda sağlayabileceği yönündeki tartışma programlarını teşvik edebilir. Ayrıca araştırmalar, bu tür

programların diğer önleme programlarının sürdürülmesine katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Çocuk istismarını önleme çabalarında sıklıkla kullanılmış olmalarına rağmen, ne yazık ki az sayıdaki araştırma, çocuklara karşı yapılan ihmal ve istismarın azaltılması için kitle iletişim araçlarının etkinliğini araştırmıştır (Sethi vd., 2013: 62).

Yapılan bir araştırma, çocuk ihmal ve istismarı ile bunun mağdurlar üzerindeki etkileri konusunda halkın bilinçlendirilmesi kampanyalarının etkili olabileceğini göstermiştir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çalışmalar, 1980'lerin sonunda ve 1990'ların başında, ulusal çapta multimedya çalışmalarıyla kamuoyunun farkındalığı ve eğitimi kampanyalarının, ebeveynlerin çocuklarını disipline ederken fiziksel cezaları ve sözlü saldırı biçimlerini azalttığı bulunmuştur (Sethi vd., 2013: 63).

3.3. Yoksulluğun Azaltılması

Araştırmalar yoksul ailelerde çocuk ihmal ve istismarının daha yaygın bir şekilde görüldüğünü ortaya çıkarmıştır. Bu gerçekten hareketle, kamu yönetimi yoksullukla mücadele etmek suretiyle, çocuk istismar ve ihmal oranlarını düşürebilir. AB'de çocukların ihmal ve istismarının önlenmesi için yoksulluğun azaltılmasına yönelik değerlendirilmiş müdahalelerin sayısı (meselenin önemine karşın) çok azdır. Konuyla ilgili Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırma ile sosyal yardımların devlet düzeyindeki bir analizi yapılmış, çalışma davranışı, aile yapısı ve çocuklara yönelik kötü muamele üzerindeki etkileri incelenmiş, sosyal yardımlardaki artışların çocuk ihmalindeki büyük azalmalar ile ilişkili olduğu, aynı zamanda fiziksel istismarda küçük artışlarla da ilişkili olduğu bulunmuştur (Sethi vd., 2013: 64).

3.4. Alkol Kullanımının Azaltılması

Çocuklara yönelik birçok şiddet eylemi faillerin alkol almasıyla ortaya çıkmaktadır ve araştırmalar toplumlarda daha fazla alkol kullanımının çocuklara yönelik kötü muameleyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, nüfustaki alkol tüketiminin azalması, çocuklara kötü muameleyi azaltma potansiyeline sahiptir. Alkol satışıyla ilgili geçerli rakamlar, alkol satışlarını düzenleyerek azaltılabilir. Örneğin, alkolün satılabileceği zamanların kontrol edilmesi ve fiyatların artırılmasıyla yapılabilir. Suçlular alkol içtiğinde çocuklara yönelik birçok şiddet eylemi yaşanmaktadır ve çalışmalar, alkol kullanımının daha fazla olmasının çocuk kötü muamelesinin artmasına neden olduğunu göstermektedir. Kısaca, alkolün tüketiminin azaltılmasıyla, çocukların ihmal ve istismar oranları düşürülebilir (Sethi vd., 2013: 64).

Bugüne kadar, hiçbir Avrupa çalışması, özellikle çocuklara yönelik kötü muameleyle ilişkin alkol mevcudiyetindeki azaltımların etkilerini değerlendirmemiştir, ancak araştırma, daha geniş ölçüde şiddete ve çocuk sağlığına işaret etmektedir. Alkol çıkışı yoğunluğundaki değişikliklerin özellikle Norveç'teki şiddeti etkilediği gösterilmiştir ve Birleşik Krallık'taki ekonomik çalışmalar, alkol fiyatlarındaki artışların da şiddet önleme yararlarının önemli ölçüde artacağını ileri sürmektedir. ABD'de yapılan bir çalışmada, bira vergisinde% 10'luk bir artış, çocuklara yönelik şiddetin% 2.3'ünü ve genel şiddetin% 1,2'sini azaltacağını tahmin ederken, 1000 kişi başına bir alkol tüketiminin azalması çocuklara yönelik şiddetin gerçekleşme ihtimali % 4'tür (Sethi vd., 2013: 64).

3.5. Okul Temelli Eğitim Programları

Okul temelli şiddet önleme programları genelde sınıf içindeki çocuklara verilir. Bu eğitimin amacı; çocukları istismar hakkında eğitmek; potansiyel olarak zararlı durumları tanımlarını sağlamak, uygun ve uygun olmayan dokunuşları birbirinden ayırmak ve onlara istenmeyen yaklaşımlara "hayır" diyebilmek için stratejiler öğretmek ve güvenilir yetişkinlere yönelik kötüye kullanımın açıklanmasını teşvik etmektir (Sethi vd., 2013: 62).

Çocukların cinsel istismarları rapor etmeleri için eğitilmelerinin çocuk cinsel istismar önleme stratejilerinde de önemli bir bileşen olduğu yaygın olarak kabul edilmektedir. Eğitim programlarının temel amaçlarından birisi de çocukları, aileleri, bakıcıları ve toplumu; geniş anlamda çocuklara yönelik cinsel şiddetin önlenmesi ve rapor edilmesiyle ilgili bilgi ve araçlarla donatmak ve böylece kapsamı hakkında farkındalık yaratmaktır (Scherrer and Ballegooij, 2017: 31). Diğer yandan, çocuk istismarını önleme ve tanımlama konusunda mesleki eğitim ve öğretim düzeylerinin de artırılması ve nitelikli elemanların yetiştirilmesi gereklidir. Ancak AB'ne üye devletler arasında bu konuda geniş bir çeşitlilik mevcuttur (Scherrer and Ballegooij 2017: 10).

3.6. Kültürel Değerlerin Değiştirilmesi

Sosyal norm programları, şiddeti tolere eden veya hatta teşvik eden toplumsal inanç ve tutumları değiştirerek şiddeti önlemeyi amaçlamaktadır. Bunlara fiziksel cezanın bir çocuğu yetiştirilmesinin normal veya kabul edilebilir bir parçası olduğu inançları dahildir (Sethi vd., 2013: 64). Ne yazık ki AB ülkeleri arasında bir

kültür el benzerlikten çok çeşitlilik mevcuttur. Bu çeşitlilik çocuklara karşı her türlü şiddetin kaynağını teşkil etmektedir. Şiddetin bir insanlık suçu olduğunun bütün kültürlerde kabul edilmesi reddedilemez bir insanlık görevidir. Çocuklara karşı yapılan her türlü şiddetin asla affedilemeyeceği ve hoş görülemeyeceği ve yasal yaptırımlardan kaçınılmazlığının bütün kültürlerce içselleştirilmesi gerekir. Sorunların şiddetle değil, karşılıklı iletişim yöntemiyle ve uzlaşmayla çözülebileceğinin kabulü kültürel anlamda şiddetin reddedilmesine yol açacaktır. Bu zihinsel değişim için şiddetle ilgili toplumsal kodların değiştirilmesi gerekir. Kamu yönetimi, insan odaklı bir yönetim anlayışı benimseyerek ve ona hizmet etme bağlamında gerekli hassasiyeti göstererek toplumsal kültürün sevgi ve saygı üzerine kurulmasını sağlayabilir.

Avrupa Konseyi stratejisinin çocuklara ve ailelere gerçek bir fark yaratacak şekilde uygulanmadığı görülüyor. Avrupa'da kültür ve dil farklılıkları, uygulama ve geliştirme ile ilgili bilgi paylaşımında zorluk doğurmaktadır (McElvaney and Lalor, 2014: 16).

Şiddetin ortaya çıkmasının önlenmesi, ilk olarak şiddet eylemlerine tepki vermekten farklı zorluklar doğurmaktadır. Aynı şey, meydana geldiğinde şiddete başvurmak için de geçerlidir. Bunu yapmak, derinden kökleşmiş sosyal ve kültürel normları ve davranışları değiştirmeyi içerir - özellikle, bazı şiddet biçimlerinin sadece normal olmadığı, hatta bazı durumlarda hoşgörülü ve haklı olduğu fikri. Bunun bir örneği, sınıfta gürültü yaptığı için bir çocuğa vurmadır. Çünkü fiziksel ceza, meşru bir disiplin biçimi olarak görülür. Ya da erkek akranlar genç çocukları çete şiddetine ve diğer suç faaliyetlerine kabul edilebilir bir "geçiş pasajı" olarak zorlayabilir. (UNICEF, 2014: 33).

Muhtemelen çocuklukta öğrenilen ve / veya hanehalkı, okullar, topluluklar ve medyada şahit olunan bu davranışlar asla normal kabul edilmemelidir. Ama çok sık, öyle. Davranış değiştirme zaman alır, ancak nesiller sürmek zorunda değildir. Zararlı sosyal normların ve tutumların değiştirilebileceğini öne süren gelişen kanıtlar vardır. Değişimin etkenleri olarak hareket etmeleri için etkili ve güvenilen bireyleri meşgul eden okul ve toplum programlarından örneklerimiz var. Kitle iletişim araçları / sosyal seferberlik kampanyaları ve destekleyici hizmetler tarafından desteklendiklerinde, daha fazla raporlama ve şiddet biçimlerini oluşturan yeni yasa ve politikaların yürürlüğe konması cezalandırılabilir bir suçu başarılı bir şekilde teşvik etmiştir (UNICEF, 2014: 33).

Çocuklara yönelik bazı şiddet türlerinin kalıcı sosyal kabulleri, hemen hemen her Devlette sürdürülmesinde önemli bir faktördür. Onlara karşı şiddetin faillerinin çocukları; fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddeti çocukluğun kaçınılmaz bir parçası olarak kabul edebilirler. Devletlerin çoğunda yasalar "makul" veya "kanuni" bedensel cezayı hala göz ardı eder ve "disiplin" olarak tanımlandığında veya gizlendiğinde toplumsal şiddet onayını yansıtmaktadır. Özellikle herhangi bir kalıcı fiziksel yaralanma ortaya çıkmadığı zaman, bedensel cezalandırma ve diğer zalimane veya aşağılayıcı cezalar, zorbalık ve cinsel taciz biçimleri ve bir dizi şiddetli geleneksel uygulama normal olarak algılanabilir (Pinheiro,2006 : 10).

3.7. Ebeveynlik Programları

Ebeveynlik programları, ebeveynlerin çocuk gelişimi hakkındaki bilgilerini geliştirmeyi, ebeveynlik becerilerini arttırmayı ve çocuklarıyla ilişkileri güçlendirmeyi amaçlar. Genellikle grup oturumlarıyla gerçekleştirilir ve evrensel olarak ve yüksek riskli gruplara uygulanabilir. Sistematik incelemeler genel olarak ebeveynlik programlarının, çocuk ihmal ve istismarı risk faktörlerini azaltırken, fiili kötü muameleyi azaltmada etkinliğinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Ne yazık ki çok az sayıdaki araştırma, fiili çocuk istismarı sonuçlarını ölçmektedir (Sethi vd., 2013: 65). Ebeveynlik programları, ebeveynlik becerileri, sağlık ve beslenme tavsiyeleri ile eğitim ve mesleki becerilerin geliştirilmesini içermektedir (Sethi vd., 2013: 68).

Riskli ailelerle erken müdahale eden, çocukların hayatının ilk birkaç yılında anne-babalık desteği sağlayan programlar, yararlı olmaktadır. Avrupa'da uygulanan ve değerlendirilen ebeveynlik programları, risk faktörlerine hitap etmede başarılı olduğunu göstermiştir (kötü muamele üzerine etkileri henüz incelenmemiş olsa da) ve önemli ölçüde maliyet tasarrufu sağlayabilir. Bölgedeki ve dünya çapındaki ülkelerden edinilen tecrübeler, sürekli ve sistematik yaklaşımların şiddetin temel nedenlerini ele alabileceğini ve çocukların hayatlarını daha güvenli hale getireceğini göstermektedir (Sethi vd., 2013: x).

Çocuk korumanın özü, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesinin 18. maddesinde yer alır. Bu öz çok genel hatları ile şöyle ifade edilebilir: "Çocuğun yetiştirilmesi ve gelişmesini sağlama yükümlülüğü anne ve babanın ortak sorumluluğudur. Anne ve baba bu sorumluluklarını yerine getirirken çocuğun yüksek yararını göz önünde tutmalıdır. Devlet ise, anne ve babayı bu sorumluluğunu yerine getirirken destekleme, uygun yardımı yapma ve çocukların bakımı ile ilgili kuruluşların, faaliyetlerin ve hizmetlerin gelişmesini sağlamakla yükümlüdür." Kısaca, çocuğun yetiştirilmesini ve gelişmesini sağlama konusunda anne, baba ve

Devletin ortak sorumluluğu vardır. Bir başka deyişle, anne-babanın çocuğa karşı yükümlülüklerini yerine getirirken desteklenmesi, bir çocuk hakkıdır. Bu bilgi, bir kaç önyargı niteliğindeki fikrimizi sorgulamamızı gerektirir. Öncelikle, çocuk anne-babanın malı değildir. Anne-baba çocuğa karşı sorumluluklara sahiptir. Öte yandan anne-babaya “nasıl doğurduysan, öyle bak” denilemez. Anne-babanın sorumluluğunu yerine getirmesini sağlamak için gereken desteği vermek de Devletin ve dolayısıyla toplumun çocuğa karşı sorumluluğudur. Çocuğun aile içinde, anne-babanın da toplum içinde yalnız olmadığını söyleyen bu anlayış, çocuk korumanın temelini oluşturur.

Bu yaklaşım, aileleri şiddetli davranışlara karşı savunmasız kılan faktörleri azaltarak ve ebeveynlerin ve bakıcıların çocuk yetiştirme becerilerini güçlendirerek, başlangıçtan itibaren şiddeti ve istismarını önlemeyi amaçlamaktadır. Ebeveynler ve bakıcılar, ev ziyaretlerinden hemşireler, sosyal hizmet uzmanları ve diğer eğitilmiş profesyoneller tarafından görevlendirilen toplum temelli merkezlere kadar çeşitli ortamlarda destek alırlar. Ekonomik yardım kuruluşları da dahil olmak üzere destek hizmet kurumları da sosyal yardımda bulunurlar. Bu programlar hem toplum düzeyinde hem de hedeflenen risk altındaki popülasyonlar arasında uygulanmaktadır. Ev ziyaretleri ve ebeveyn eğitimi dersleri, ebeveynlerin ve bakıcıların çocuk gelişimi hakkındaki bilgisini arttırmak ve şiddet içermeyen disiplinin kullanımı dahil olmak üzere pozitif ebeveyn-çocuk etkileşimlerini desteklemek için tasarlanmıştır. Ziyaretler ve sınıflar, sağlık bakımı, ebeveynlik eğitimi, çocuk istismarı önleme ve bebekler ve küçük çocuklar için erken müdahale hizmetlerini birleştirir (UNICEF, 2014: 18).

Önemli bir kanıt, ebeveynlerin çocuk yetiştirme stratejileri ve teknikleri ile ekonomik destek sağlamanın, bir dizi bireysel ve aile risk faktörlerini ele almasına yardımcı olabileceğini düşündürmektedir. Ebeveynlere ve bakıcılara erken bir ebeveynlik ve ebeveyn-çocuk programları aracılığıyla katılım ve iyi çocuk yetiştirme pratikleri ve erken çocuk gelişimi konusunda eğitim verilmesi, çocuk cinsel istismarının (cinsel istismar olmasa da) görülme sıklığını ve Çocuklarda ergenliğe dönüştükçe saldırgan davranışlar. Okul çağındaki çocukların ebeveynlerini hedefleyen ve ebeveyn-çocuk iletişimini teşvik eden benzer müdahaleler de erken olumlu sonuçlar göstermiştir. Ebeveynler, ergenleriyle cinsellik, HIV önleme, şiddet ve cinsel istismar ve cinsel risk azaltma konularında iletişim kurmada daha fazla bilgi ve beceri ve rahatlık sağladıklarını bildirmişlerdir. Bu programlara ilişkin ilk kanıtlar olumlu değişime işaret etmektedir; ancak zaman içinde etkinin ölçülmesi için daha fazla çalışma gerekmektedir (UNICEF, 2014: 18).

“Aile, şiddetin önlenmesinde ve küçük çocukların korunmasında kritik bir rol oynamaktadır. Aile sevgisi, sevgi ve destekleyici tavsiye, çocukların güven ve güven geliştirmelerine yardımcı olur; kendi öz saygılarını besler ve zorlukların üstesinden gelmek ve anlaşmazlıkları şiddetli yollara başvurmaksızın çözmek için yetkinlik kazandıran artan sorumluluk duygusunu teşvik eder. Kritik rolünü göz önünde bulundurarak aile, çocuk sahibi olma sorumluluklarının yerine getirilmesinde Devlet yardımına hak kazanır. Çocukların erken yaşlarda beslenmesi ve çocuk yetiştirme sorumluluklarında ailelerin ve bakıcıların desteklenmesi, çocuğun gelişimi ve şiddetten korunma açısından kritik öneme sahiptir” (UNICEF, 2014: 42).

3.8. İnternette İlgili Önlemler

İnternet ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte bilgiye erişme artık çok kolay bir hale gelmiştir. Bu durum insanları hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemektedir. Zira, internet sadece yararlı değil aynı zamanda zararlı yayınları da içermektedir. Bu bağlamda internet hayatımıza pek çok kolaylıklar getirmiştir; ancak, çocukların istismarına yönelik kişi ya da sitelerin faaliyetleri de hızlı bir artış göstermiştir. Bu nedenle kamu yönetiminin ebeveynler yanında çocukların da bu zararlı yayınlardan ve çalışmalardan korunması için gerekli önlemleri alması gerekir. Hatta kamu yönetiminin bu alanda özel bir çaba sarf etmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

İnternet bir yandan klasik suç tiplerinin gerçekleştirilmesine uygun bir ortam yaratırken, diğer yandan bazı yeni suç alanlarını ortaya çıkarmıştır. İnternet üzerinden gerçekleştirilen suçlarda gerek nitelik gerekse nicelik olarak bir artış dikkati çekmektedir. İnternet hızının ve kullanımının artmasıyla birlikte çocukların istismarına yönelik (büyük ölçüde cinsel içerikli) yayınlar da hızla artmış ve küresel bir boyut kazanmıştır. Böyle bir gücün kötüye kullanılması durumunda suç içerikli materyallerin aynı hız ve etkiyle dünyaya yayılması gibi son derece ciddi ve tehlikeli bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda bilhassa çocuklara yönelik cinsel istismarın önüne geçebilmek için devletlerarasında küresel bir işbirliği de gelişme göstermektedir (Yıldız, 2009: 184-185)

Öncelikle çocuksal cinsel istismar içeriğine sahip sitelere erişimin önlenmesi gerekir. Bu alanda özel sektörün rolü çok önemlidir. E-ticaret direktifinde belirtilen hükümler, yasadışı içerik için bildirim ve yayından kaldırma prosedürlerinin geliştirilmesine temel oluşturmaktadır (Scherrer and Ballegooij, 2017:

38). İnternet üzerinden çocuk cinsel istismar malzemesine erişmek için sınırları en yükseğe çıkarma, önlemenin önemli bir bileşenidir. Bu değerlendirme, üye devletlerin hem üye ülkenin sınırları içinde hem de dışında çocuk istismarı materyallerini içeren veya yayan web sayfalarının derhal kaldırılmasını sağlamak için çeşitli önlemleri kabul ettikleri halde, AB üye devletlerinin yaklaşık yarısı da isteğe bağlı başvuruda bulunmayı seçmiştir (Scherrer and Ballegooij, 2017: 9-10).

Kolluk kuvvetlerinin bu konuda inceleme imkânları sınırlıdır. Bazı üye devletler, çocuğun cinsel istismarını araştırmak için özel operasyonel sistemler ve adli yetenekler geliştirmişlerdir; ancak bunların çoğu; uzman soruşturma hizmetlerine ve çevrimiçi soruşturmayı mümkün kılmak için (özel yazılımlar gibi) adli materyalleri edinmeye yönelik malî araçlara sahip değildir. İnternet ortamı, soruşturma ve kovuşturma için özel sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Suçlular şifreleme kullanarak faaliyetlerini gizlemektedir. Kamu güvenliğini sağlamakla görevli kurumlar da bu bilgilere erişmek zorundadır. Ancak, hem temel haklar standartlarına riayet ederek hem de bilgi güvenliğini zedelemeyen, yasaların etkili bir şekilde uygulanmasına nasıl izin verileceği AB de tartışmalara yol açmıştır. Elektronik verilere erişim aynı zamanda, özellikle de veriler "bulut" depolama alanına aktarıldığında, yargı sorunlarına da yol açabilir. Ayrıca, çocuk cinsel istismarı birden fazla üye devleti kapsadığında, ulusal makamlar Europol ve Eurojust gibi AB işbirliği araçlarını ve ajanslarını etkin bir şekilde kullanmamaktadır. Bu AB araçları, bilgi paylaşımı, mağdurların belirlenmesi ve soruşturma ve kovuşturmanın koordinasyonu için anahtar bir rol oynamaktadır (Scherrer and Ballegooij, 2017: 11).

3.9. Risk Değerlendirmesi Yapmak

Gerçekleşebilecek olaylara karşı gerçekçi tedbirler alabilmek ve politikalar uygulayabilmek için kamu yönetimi, risk değerlendirmeleri yapmak zorundadır. Risk değerlendirmesi, zaten istismar fiilini gerçekleştiren bir kişinin aynı şeyi ya da benzeri bir şeyi tekrar yapma ihtimalini değerlendirmeye yönelik bir girişimdir. Üye devletler; Çocuk Cinsel İstismar Yönergesi'ne (m.24/4) göre; "Tarafların her biri çocukların her türlü cinsel suiistimalini ve cinsel istismarını önleyecek ve çocukları koruyacak gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaktır." Yine, kamu yönetimi, çocuk istismarına yönelik Sözleşmenin, 18-23.maddeleri arasında yer alan davranışların gerçekleşme riskiyle birlikte, ayrıca, uygun müdahale programlarının veya önlemlerinin belirlenmesi amacıyla, yönergede (m.3;7) belirtilen suçlardan herhangi birinin tekrarlanma riskini tespit etmekle yükümlüdür (Scherrer and Ballegooij, 2017: 37).

Hem politika hem de uygulama için önemli olan, tedavi etkinliği ve risk değerlendirmesiyle ilgili daha yüksek kaliteli çalışmalara ihtiyaç vardır. Belirli suçlu türleri için neyin işe yaradığını ve hangi durumlarda gerekli olduğunu belirten daha fazla ampirik kanıtı ihtiyaç vardır. AB düzeyinde karşılaştırılabilir veri toplama çabaları (direktifin gerektirdiği gibi), ceza yargılamaları sırasında ya da sonrasında müdahale programlarının değerlendirilmesi için yararlı olacaktır. Dünya Sağlık Örgütü 2013'te çocuklara yönelik kötü muamelenin önlenmesi raporunda belirtildiği gibi, Avrupa ülkeleri (ABD gibi dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi), çocuk korumasına (istismar yapıldıktan sonra) önleme konusunda, öncelik verme eğilimi göstermektedir. Cinsel istismarın kurbanları üzerindeki kalıcı etkisi göz önüne alındığında, farklı düzeylerdeki önleme tedbirleri bir halk sağlığı sorunudur. AB genelinde karşılaştırılabilir verilerin toplanması; etkili müdahale programlarıyla ilgili bir konsensüs oluşturmak ve iyi uygulamaları tanımlamak bakımından son derece yararlı olacaktır (Scherrer and Ballegooij, 2017: 38).

3.10. Yardım Hatları Oluşturmak ve Desteklemek

Yetişkinler çocukların kötülükten korumasında, gerek ana-baba gerekse bakıcı ve öğretmen olarak, önemli bir role sahiptir. Çocukları koruma, bakımlarını üstlenme, güvenli ve saygılı ilişkiler kurma ve onları destekleme bağlamında birinci derecede sorumluluk sahibidirler. Bunlar ayrıca, toplum içindeki kuşkulu tacizi tanımlama ve buna karşılık vermede de kritik bir rol oynar. Aslında, kuşkulu çocuk tacizini ihbar etmemek, ceza gerektiren bir suç teşkil eder.

Çocuk istismarının engellenebilmesi için bu tür suçların ihbarının zorunlu hale getirilmesi gerekir. Çocuk istismarını herhangi bir şekilde öğrenen yetişkinlerin resmî makamlara ihbar etme yükümlülükleri bulunmalı ve bu sorumluluğu yerine getirmeyenler hakkında çeşitli yaptırımlar uygulanmalıdır. Her ne kadar hekimlerin sır tutma gibi etik bir yükümlülükleri bulunsun da bunun bir istisnası çocuk istismarı olmalıdır (Akıncı, 2013: 14).

AB çapında, zorunlu raporlamaya tabi olan profesyonellerde ve kötüye kullanım bildirmek için izlenecek prosedürlerde önemli farklılıklar vardır. AB üye devletlerin tutarlı sevk sistemleri eksiktir. Bütün AB ülkelerinde mevcut bulunan yardım hatları göstermektedir ki; bu yardım hatları, yardıma ihtiyacı olan

çocuklara cevap vermede, diğer taraftan çocuk koruma sistemleriyle olan işbirliği anlaşma ve protokol eksikliği de dâhil olmak üzere önemli engellerle karşılaşmaktadır (Scherrer and Ballegooij, 2017: 10).

AB ülkelerinin pek çoğunda çocuk refah sisteminin bir parçası olarak uygulanan çocuk istismarını önlemeye yönelik çeşitli müdahaleler mevcuttur. Bunun bariz örneğini, riskli ailelerle erken müdahale eden, çocukların hayatının ilk birkaç yılında anne-babalık desteği sağlayan programlar teşkil eder. Bu programlar ebeveynlik uygulamalarını geliştirebilir, ebeveynlik stresini azaltabilir ve çocuk sonuçlarını iyileştirebilir; bazı istismar türlerinin önlenmesinde etkili olduğunu kanıtlamıştır. Avrupa ortamında uygulanan ve değerlendirilen ebeveynlik programları, çocuk istismarıyla ilgili risk faktörlerinin ele alınmasında başarı göstermiştir (Sethi vd., 2013: 75).

Çocukların hayatlarındaki şiddet döngüsünü başarılı bir şekilde kırmak ve sonuçlarla başa çıkmalarına yardımcı olmak için, çocuklara yardım, destek ve bakım aramak ve şiddet olaylarını rapor etmek için etkili çocuk odaklı hizmetler ve mekanizmalar sağlamalıyız. Bu hizmetler, polis, doktorlar ve sosyal yardım çalışanları gibi diğer çocuk koruma hizmetlerine danışmanlık, bilgi ve yönlendirme ve gerektiğinde geçici barınma sağlanmasına yardımcı olabilir. Bu tür hizmetlerin başarısı, ilgili koruma, güvenlik, sosyal refah, sağlık ve diğer sosyal hizmet sağlayıcıları ile hükümet yetkililerinin tavsiye ve taleplerde bulunmasını gerektirir. Bu hizmetlerin iyi çalışabilmesi için, çocukların şiddet olaylarını bildirebilecekleri, özel eğitilmiş hizmet sağlayıcılar tarafından görevlendirilmiş, devlet destekli güvenli, çocuk duyarlı, iyi tanıtılmış, gizli ve erişilebilir mekanizmalar olmalıdır. Buna, çocukların ve ailelerinin şiddeti bildirmek ve bilgi ve yardım almak için iletişime geçebileceği yardım hatları ve yardım hatları dâhildir (UNICEF, 2014: 38).

Çocuk Yardım Hattı International (CHI), dünya çapında ücretsiz ve ulusal ücretsiz yardım hatlarının oluşturulmasını ve güçlendirilmesini desteklemektedir. Kuruluş, çocuk koruma sistemindeki boşlukları vurgulamak ve çocukların haklarını savunmak için çocuk yardım hattı verilerini ve bilgisini kullanır. Sivil toplum örgütleri ve hükümetler tarafından işletilen çocuk yardım hatları, çocuklar için destek hizmetlerinin yanı sıra acil yardım da sunmaktadır. Gerektiğinde, sığınma, eğitim ve yasal destek sağlayan çocuk yardım hatları doğrudan müdahale eder. Yardım hatları, destek hizmetlerine kendi başlarına erişemeyecek olan çocuklara da ulaşmaktadır. INHOPE, dünyada çocuklara yönelik cinsel istismarla mücadele eden dünyanın 43 ülkesinde bir telefon hattıdır. Ağ, halkın şüpheli çocuk cinsel istismarı materyalini anonim olarak rapor etmesini sağlar. Şikâyetler daha sonra kolluk kuvvetlerine ve İnternet servis sağlayıcılarına iletilir. INHOPE, 2013 yılında 28 Avrupa Birliği ülkesinden 1,2 milyondan fazla çağrı almıştır (UNICEF, 2014: 39).

3.11. İyileşme, Rehabilitasyon ve Sosyal Entegrasyon

Çocuk istismar ve ihmalinin mağdur çocuklar üzerinde önemli ve kalıcı etkileri söz konusudur (Nasıroğlu, 2014: 67). Kamu yönetimi gerek toplumsal sağlığın korunması gerekse mağdurların toplumsal hayata kazandırılması bakımından gerekli tedavi yöntemleri ile sosyal uyumu sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür. Bunun için yeterli kaynakları ayırmak ve gerekli olan uzman personeli yetiştirmek zorundadır.

Kamu yönetimi, şiddetin mağduru veya tanığı olan çocukların ve gerektiğinde ailelerinin fiziksel ve psikolojik iyileşmelerini ve rehabilitasyonunu sağlamak için her türlü uygun tedbiri almalıdır. Bu hizmetler çocuğun sağlığını, öz saygısını ve onurunu geliştirecek bir ortamda ve gecikmeksizin sağlanmalıdır. Şiddete başvuran çocuklarla ilgili iyileştirme ve topluma yeniden kazandırma uygulamaları işlenen suçun ağırlığıyla sınırlı olmak kaydıyla (orantılılık ilkesi) çocuğun üstün menfaatlerine dayalı olmalı ve gerektiğinde psikolojik, psikiyatrik veya sosyal araştırma raporlarıyla belirlenecek şekilde, çocuğun yaşını, fiziksel ve zihinsel refahını, gelişimini, kapasitelerini ve içinde bulunduğu kişisel şartları göz önüne almalıdır. Şiddetin mağduru veya tanığı olan veya şiddete başvuran çocukların iyileştirilmesinden, rehabilitasyonundan ve sosyal entegrasyonundan sorumlu hizmet birimleri; çocuğu aile, toplum ve çocuğun kültürel arka planı gibi daha geniş bir bağlamda değerlendirerek, birden çok bilimsel disiplini ve birden çok kurumu içerecek bir yaklaşım benimsemelidir (Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 29).

3.12. Cinsellik Suçlusu Kayıtları (Sex Offender Registries)

En temel tanımı ile kişisel veri; kişinin tüm yaşamıyla bağlantılı her türlü özel ya da kamusal bilgiyi içerir. Kişinin ekonomik ve mesleki bilgileri dâhil, onun bütün bilgilerini içeren kişisel veri; özünde bireyin kimliğini ortaya çıkartan, bir kişiyi tanımlayan (onu diğerlerinden ayırt eden) verilerdir. Kişisel verilerin korunması hakkı, insan onurunun korunması ve kişiliğin serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır (Altundiş, 2016: 314). Kişilerin işledikleri suçlara ilişkin kesinleşmiş mahkûmiyetlere dair kayıtlar da kişisel veri olarak da değerlendirilir (Türkarşlan,2014: 20).

Ulusal mahkemeler genellikle bir suçlunun ulusal sicillerinde kayıtlı bulunan geçmiş mahkûmiyetlere ilişkin cezaları gönderir. Eğer diğer AB ülkelerindeki mahkûmiyetler hesaba katılmazsa, suçlular başka bir AB ülkesine geçerek mahkûmiyetten kaçabilirler. Bu nedenle, bir cinsel suçluların kaydedildiği merkezi bir sisteme ihtiyaç vardır. Bu bağlamda Avrupa Ceza Kayıtları Bilgi Sistemi (ECRIS), AB genelinde sabıka kaydıyla ilgili bilgi alışverişini geliştirmek amacıyla Nisan 2012’de kurulmuştur. Şu anda bütün AB ülkeleri ECRIS’e bağlıdır. ECRIS veritabanı; 1) AB ülkeleri arasında mahkûmiyetlerle ilgili bilgilerin tekdüze, hızlı ve uyumlu bir şekilde değişimini sağlar; 2) Hâkim ve savcılara, söz konusu kişilerin daha önce mahkûm edilmiş olduğu AB ülkeleri de dâhil olmak üzere, ilgili kişilerin suç tarihi hakkında kapsamlı bilgiye kolay erişime imkânı sağlar; 3) Bir AB ülkesinden diğerine geçerek suçluların mahkûmiyetlerden kaçma ihtimalini ortadan kaldırır. Merkezi olmayan, Üçüncü Ülke Vatandaşlarına İlişkin Yeni Avrupa Ceza Kayıtları Bilgi Sistemi (ECRIS-TCN); AB ülkelerinin AB üyesi olmayan bir ülke vatandaşı hakkındaki mahkûmiyet bilgilerini tespit etmelerini sağlayacaktır. Herhangi bir AB ülkesi bu bilgiyi ECRIS aracılığıyla talep edebilir. (<https://ec.europa.eu/info/law>).

Çocuk Cinsel İstismar Yönergesi, ‘üye devletlerin, bu direktifte atıfta bulunulan suçlardan hüküm giymiş kişilerin cinsel suçlu kayıtlarına kaydedilmesi gibi, faille ilgili olarak ilave idarî önlemler almayı öngörmektedir. Bu kayıtlara erişim, ulusun anayasal ilkelerine ve geçerli veri koruma standartlarına uygun olmalıdır. Bu tür bir kaydın asıl işlevi, hüküm giymiş seks suçlularının topluma yeniden entegrasyonunu, cezalarını çektikten sonra izlenmeleridir. Hüküm giymiş olan cinsel suçluların, kişisel bilgileri, (örneğin isimleri, adresleri ve doğum tarihleri gibi) ilgili otoritelere bildirmeleri ve kişisel durumları değişirse bu otoriteyi derhal bilgilendirmeleri gerekir (Scherrer and Ballegooij, 2017: 43).

AB düzeyinde, en az üç üye devlet (Hırvatistan, Fransa ve İngiltere), belirli bir cinsel suçlu kayıtlarını tutmaktadır Ancak, ABD’den farklı olarak, bu kayıtlar yalnızca belirli makamlara açık olup halka açık değildir. 2014 yılında Avrupa Parlamentosu, “yasa ile ilgili pedofillerin kaydı için, bir Avrupa Ajansı’nın oluşturulması”nı savunan bir dilekçeyi değerlendirmiştir. Avrupa Komisyonu cevabında; bu kayıtların oluşturulmasının ve işleyişinin hükümlü suçluların ve veri koruma sorunlarının topluma yeniden entegrasyonuna ilişkin hassas konuları gündeme getirdiğini ve bu nedenle de söz konusu tüm menfaatlerin dikkatli bir şekilde analiz edilmesini ve daha fazla dikkate alınması gerektiğini kabul etmiştir. Komisyon, Çocuk Cinsel İstismar Yönergesi’nde yer alan konsensüsü dikkate almaktadır. Çocuk cinsel suçluları için kayıt oluşturma ve AB çapında bir yükümlülük altına girme konusundaki tartışmalar bu nedenle çözümlenmekten çok uzaktır. Bu konuda bir konsensüsün bulunması muhtemel değildir ve Avrupa çapında tek bir seks suçlusu tesciline dair fikir birliği de yoktur. Bu konuda, Avrupa Komisyonu, aynı zamanda Avrupa Konseyi, merkezî bir kayıt oluşturmaktan ziyade, AB ve uluslararası düzeyde bilgi alışverişini geliştirmekten daha çok yararlanmaktadır (Scherrer and Ballegooij, 2017: 44).

2016 sonu itibarıyla, ECRIS yoluyla olası toplam bağlantı sayısının sadece% 76’sı kurulabilmiştir. Nihai hedef ise, her üye devletin, diğer tüm üye devletlerle ECRIS aracılığıyla iletişim kurmasını ve bilgi alışverişini sağlamaktır (Report From The Commission to the European Parliament and the Council, 2017: 4).

3.13. Çocuklara Karşı İşlenen Suçların Kayıt Altına Alınması

Çocuklara yönelik şiddet eylemlerinin sadece küçük bir oranı bildirilmiştir. 2006 yılında, BM Genel Sekreterinin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması, savunmasız grupları belirlemek ve ilerlemeyi izlemek için ulusal veri toplama ve bilgi sistemlerinin iyileştirilmesini önermiştir. Ayrıca, aile ve evde, okulda, bakım ve adalet kurumlarında, işyerinde ve topluluk içinde, çevrimiçi topluluk da dâhil olmak üzere tüm ortamlarda çocuklara yönelik şiddet konusunda ulusal araştırma gündemlerinin geliştirilmesini gerektirdi. Çocuklara yönelik şiddet konusundaki bilgi tabanının genişletilmesi için sürdürülebilir veri toplama ve sağlam araştırma araçlarına yapılan yatırımlar devam etmelidir (UNICEF, 2014: 46).

UNICEF, Eylül 2014’te çocuklara yönelik şiddet konusunda bir istatistik raporu yayınlamıştır. Veriler çocuklar tarafından yaşanan ve olası tüm ortamlarda herhangi bir kişi tarafından işlenen üç ana şiddet türünü kapsamaktadır: fiziksel şiddet eylemleri (hem ölümcül hem de ölümcül olmayan), duygusal şiddet ve cinsel şiddet (UNICEF, 2014: 51).

Çocuklara yönelik şiddetin genişliğini ve derinliğini ölçmek, şiddetin birçok biçimde (fiziksel, cinsel ve duygusal) olabileceği, herhangi bir ortamda (ev, okul, işyeri ve internet üzerinden) gerçekleşebileceği ve bireyler tarafından gerçekleştirilebileceği gerçeğiyle karmaşıklaşmaktadır. (Ebeveynler ve diğer bakıcılar, akranlar, samimi ortaklar, otorite figürleri ve yabancılar) veya gruplar. Doğası ve yaygınlığı hakkında kapsamlı bir değerlendirme, çocukların maruz kaldığı her türlü şiddet ve olayın meydana geldiği koşulların

çeşitliliği hakkında güvenilir istatistikler gerektirir. Bununla birlikte, bu veri ihtiyaçları büyük oranda karşılanmamıştır. Bir ülkenin kapasitesine ve veri toplama yatırımına bağlı olarak, belirli şiddet biçimleri diğerlerinden daha iyi belgelenmiştir. Yine de veri mevcut olduğunda bile, bilgilerin kalitesi ve kapsamı genellikle sınırlıdır. Örneğin, birçok ülke için ölüm sayıları dâhil olmak üzere ölüm verileri mevcut olmakla birlikte, doğum ve ölüm kayıtlarındaki hatalar ve eksik bilgiler, ölüm nedenlerinin doğru tespit edilmesiyle ilgili zorluklar ve ülkelerin hayatî olayları kaydetme mekanizmalarındaki zayıflıklar onların doğruluklarını etkileyebilir. Ayrıca mağdurların kendileri ve bu ölümleri çevreleyen koşullar hakkında detaylı bilgi nadiren kayıt altına alınmaktadır. Şiddetli disiplin ve zorbalık dâhil olmak üzere, kişilerarası şiddetin belirli biçimlerine ilişkin temsili veriler, son yirmi yılda, büyük ölçekli nüfus temelli araştırmalar yoluyla artmıştır. Ancak, erkek çocuklara yönelik cinsel şiddete yönelik sistematik istatistikler de dâhil olmak üzere, diğer istismar biçimleri hakkındaki veriler, yetersiz kalmaktadır (UNICEF, 2014: 7).

Çocuklara yönelik şiddet eylemlerinin sadece küçük bir kısmı rapor edilmekte ve soruşturulmakta ve az sayıda fail göz önünde bulundurulmaktadır. Dünyanın birçok yerinde, çocuklara yönelik şiddet raporlarının kaydedilmesi veya ayrıntılı olarak araştırılmasından sorumlu hiçbir sistem bulunmamaktadır. Evdeki şiddete dair raporlara ve diğer ortamlara dayanan resmi istatistikler söz konusu olduğunda, sorunun gerçek büyüklüğünü dramatik bir şekilde hafife alırlar. Bu rapor eksikliğinin çeşitli nedenleri vardır. Evlerinde şiddet gören çok küçük çocuklar rapor verme kapasitesinden yoksundur. Birçok çocuk, failerin misilleme korkusu veya genel durumlarını kötüleştirebilecek yetkililer tarafından yapılan müdahaleler nedeniyle kendilerine yönelik şiddet olaylarını bildirmekten korkmaktadır (Pinheiro, 2006: 10)

Birçok durumda çocuklarını korumak zorunda olan ebeveynler, şiddet bir eş veya başka bir aile üyesi veya bir işveren, bir polis memuru veya toplum lideri gibi daha güçlü bir toplum üyesi tarafından gerçekleştiriliyorsa sessizdir. Korku, şiddeti bildirmek için sıklıkla eklenen damgalama ile yakından ilgilidir. Aile 'şerefine 'ataerkil' kavramlarının kızların insan haklarının ve esenliklerinin üzerinde değerlendirildiği toplumlarda, tecavüz veya cinsel şiddet olayları mağdurun dışsallığına, daha fazla şiddet ve hatta ailesinin ellerinde ölüme yol açabilir (Pinheiro, 2006: 10).

Birçok hükümetin, bebeklerin ve küçük çocukların risk altında olabileceği resmi kimlik eksikliğine yol açarak, doğumların tutarlı bir şekilde kayıt altına alınması için sistemlerden yoksundur. Birçoğu da, çocuk ölümlerinin titiz bir incelemesini ve kaydını yaptırıyor. Her ne kadar milyonlarca kız 18 yaşından önce evlenmiş olsa da, evlilik kayıtlarının olmayışı sorunu zorlaştırmaktadır. Az sayıda Devlet, çocukların kurumlara yerleştirilmesi ve alternatif bakım, ya da gözaltında tutulma ve daha az bilgi toplama konusunda sürekli olarak kayıt ve rapor vermektedir. Bu tür yerleşimlerde çocuklara yönelik şiddet hakkında (Pinheiro, 2006: 10).

Hiçbir ülke, güvenilir verilere sahip olmayan çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına yönelik ilerlemesini ölçemez. Çocuklara yönelik ölümcül olmayan şiddetin büyüklüğünü ve doğasını doğru olarak tahmin etmek için, ebeveynler ve diğer yetişkinler tarafından şiddet kullanımının, çocuklukta şiddet deneyimlerinin ve çocukların ve yetişkinlerin mevcut sağlık durumu ve sağlık riski davranışlarının araştırılması için anketler gereklidir. Çocuklara yönelik ölümcül şiddet, ancak kapsamlı ölüm kaydı, inceleme ve raporlama sistemleriyle doğru bir şekilde ölçülebilir (Pinheiro, 2006: 10).

3.14. Suç Kayıtlarıyla İlgili Bilgi Değişimi

AB üye ülkeleri arasındaki ceza kayıtlarıyla ilgili bilgi alışverişinde bulunmanın önemi, Fourniret davasında ortaya çıkmıştır. 2003 yılında, bir Fransız vatandaşı olan Michel Fourniret, bir kız çocuğunu kaçırmaya çalıştığı için, Belçika'da tutuklandıktan sonra, Belçika Polisi, 1987 yılının başlarında, Fourniret'in Fransa'da küçük çaplı taciz ve tecavüz suçundan mahkûm edildiğini keşfetmiştir. İlk mahkûmiyetten sonra cezaevinden tahliye edildikten sonra Belçika'ya taşınmış ve burada bir okul müdürlüğü de dahil olmak üzere çeşitli işlerde çalışmıştır. Ancak daha sonra Belçika'da tutuklanmasının ardından, Fransa ile Belçika arasındaki bilgi değişimi hem Belçika hem de Fransa'daki birkaç kayıp çocuğun eski soruşturmalarının yeniden açılmasına yol açmıştır. 2008 yılında, Fourniret, yaşları 12 ile 21 arasında değişen yedi kadının tecavüz ve cinayetinden ömür boyu hapis cezasına çarptırılmıştır. Bu olayda da görüldüğü gibi suçlular, çoğunlukla AB üyesi devletler arasında dolaşarak geçmişlerinden kaçabilmektedir. Sabıka kayıtlarıyla ilgili bilgi değişimi konusundaki 2009 çerçeve kararı ile bilgi alışverişini ve sistemin işleyişini düzenleyen genel ilkeler getirilmiştir (Scherrer and Ballegooij, 2017: 45).

AB genelinde sabıka kaydıyla ilgili bilgi alışverişini kolaylaştırmak amacıyla Nisan 2012'de ECRIS (Avrupa Ceza Kayıtları Bilgi Değişim Sistemi) oluşturulmuştur. Üye devletler arasında elektronik bağlantılar kurar ve üye devletlerin sabıka kaydı sisteminde yer alan mahkûmiyetlerle ilgili bilgilerin standart elektronik

formatlar aracılığıyla, tekdüze ve süratli bir şekilde ve kısa yasal süreler içerisinde değiştirilebilmesini sağlamak için kuralları yürürlüğe koyar (European e-Justice, Criminal Records, Last update: 20 Kasım 2017: 1)

Avrupa Ceza Kayıtları Bilgi Sistemi (ECRIS), merkezî olmayan bir sistemdir: sabıka kaydı verileri yalnızca ulusal veritabanlarında saklanır ve talep üzerine üye devletlerin merkezi yetkilileri arasında elektronik olarak paylaşılır. Bir kimsenin uyuşu, mahkûm olunan üye devletten bağımsız olarak, o kişiye verilen tüm mahkûmiyetlerin merkezi deposudur. Mahkûmiyeti veren üye devletler, diğer AB üye devletleri makamlarına kendi vatandaşlarına ilişkin mahkûmiyet kararlarını bildirmelidir. Hükmü veren üye devlet yetkilileri, alınan tüm bilgileri saklamalı ve güncellemeli ve talep edildiğinde bunu bildirmelidir. AB üye devletlerinin büyük çoğunluğu sistemi 2012'ye kadar uygulamaya koymuşlardır. Ocak 2016'da 25 üye devlet artık ECRIS aracılığıyla bilgi alışverişinde bulunmaktadır. 2015 yılı sonunda yıllık değişim hacmi 1.8 milyondan fazla iletişime ulaşmıştır. Ortalama olarak, her ay 24.000'den fazla istek gönderilmiş ve % 30'un üzerinde bir "pozitif sonuç" elde edilmiştir. Bununla birlikte, bilgi alışverişinde önemli ilerlemelere rağmen, çocuk cinsel istismarının uygun şekilde önlenmesini etkileyebilecek önemli eksiklikleri vardır (Scherrer and Ballegooij, 2017: 45).

ECRIS yoluyla 2012 yılı sonunda bağlantılı tüm üye devletler tarafından değiştirilen mesaj sayısı, 300.000 iken 2016 yılında yaklaşık 2 milyona ulaşmıştır. Bu rakam ayda ortalama 165.000 mesajla gerçekleşmiştir. Hâlihazırda, yeni mahkûmiyetlere dair yıllık bildirimler, talepler ve taleplere verilen cevaplar, kategori başına yaklaşık 350.000'dir. 2016 yılında gönderilen bu üç tip mesajın toplam hacmi açısından en aktif üye ülkeler şunlardır: Almanya (% 24.9), ardından İngiltere (% 13,7), İtalya (% 7.7), Polonya (% 6.6) ve Romanya (5.5) %. Cevapların üçte bir (1/3) daha önceki suç mahkûmiyetlerini ortaya çıkarmıştır. ECRIS operasyonunun ilk yılından bu yana, bir kişinin önceki mahkûmiyetlerine ilişkin bilgi taleplerinin% 31'i önceki suçlar hakkındaki bilgilerle cevaplandırılmıştır. Bu, taleplerin% 31'inde, ilgili kişinin AB'nin başka bir yerinde bir veya daha fazla kez hüküm giydiğini göstermektedir. Bu, sabıka kaydı bilgilerinin elde edilmesi için bir araç olarak ECRIS'in önemli değerini kanıtlamaktadır. 2016 yılında 105.000'den fazla cevap, önceki suçlar hakkında bilgi içermektedir (Report From The Commission to the European Parliament and the Council, 2017: 4).

Çocuklara Yönelik Cinsel İstismar Yönetmeliği, üye devletlerin çocuk cinsel istismar suçlarına yönelik ceza mahkûmiyetleri ve sonuçlarıyla ilgili bilgi aktarma (m.10/3) ve sabıka kaydı bilgilerinin değişimi ile ilgili özel hükümler içermektedir. Buna karşın, cinsel taciz suçlarının kayıtlarında olduğu gibi, suç kayıtlarıyla ilgili bilgi değişimi, bireylerin hakları ve eski suçluların yeniden entegrasyonu ile ilgili önemli zorluklar vardır. Bu bilgi değişimi, gizlilik ve veri koruma haklarına yönelik gerekli önlemlerin alınmasını gerektiren etik konuları gündeme getirmektedir. AB üyesi olmayan vatandaşların ECRIS sistemine dâhil edilmesi şu anda AB düzeyinde tartışılmaktadır. Üçüncü ülke vatandaşlarının daha önce başka üye devletlerde mahkûm olup olmadıklarını tespit etmeyi mümkün kılmak için Komisyon, üye devletlerin üçüncü bir ülke vatandaşı hakkındaki diğer üye devletlerin sabıka kaydı bilgilerinin depolandığı kolayca ve hızlı bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olmak için ECRIS'i iyileştirmeyi önermektedir. Böylece idari yükü önemli ölçüde azalmış olacaktır (Scherrer and Ballegooij, 2017: 46).

3.15. Yasal Yaptırımlar

Bu Avrupa uygulama değerlendirmesi, AB'nin Çocuk Cinsel İstismarı Yönergesi 2011/93 uygulanmalarını analiz etmek için çalışmalar yapılmaktadır. Kurum içi olarak hazırlanan çalışmada, önleme, mağdurların tespiti, soruşturma ve kovuşturma ve mağdurlara yardım ve koruma konularına odaklanılmıştır (Scherrer and Ballegooij 2017: 1). Çocuklara Yönelik Cinsel İstismar Yönergesi; temel olarak reklamcılığa karşı fırsatların ve çocuk cinsel turizmine karşı önleyici ve yasaklayıcı önlemlerin benimsenmesi yoluyla talebi azaltmaya ve cesareti kırmaya odaklanmaktadır (Scherrer and Ballegooij 2017: 29).

Avrupa çapında yasama düzeyindeki gelişmeler, çocuk istismarına tepki olarak çocuklar için hizmet geliştirmeye kararlı bir bağlılığı yansıtır. ISPCAN (2012) tarafından anket yapılan ülkelerin% 85'inde çocuk kötü muamelesi ile ilgili ulusal bir yasa veya ulusal politika bulunmaktadır (McElvaney and Lalor, 2014: 18).

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, devletlerin çocukları her türlü fiziksel ve zihinsel şiddetten, yaralanma ve istismardan, ihmal ve dikkatsiz davranışlardan, cinsel istismar dâhil sömürü ve kötü davranıştan korumak için bütün gerekli hukuki, idari, sosyal ve eğitsel önlemleri almalarını gerektirmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı diğer Avrupa Konseyi antlaşmaları çocuğun şiddet ve zarardan korunma hakkını garanti altına almaktadır (Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Stratejisi, 2016-2021: 41-42).

Ceza davaları öncesinde, sırasında ve sonrasında mağdurlara sağlanan yardım ve destek mağdurun soruşturma ya da yargılama usullerinde işbirliği yapma isteğine bağlı olmamalıdır. Özellikle failin çocuğun ailesinin bir üyesi olduğu durumlarda, özel koruyucu önlemlerin sağlanması gerekir. Genç mağdurlar, gerekirse, ücretsiz yasal tavsiye ve temsil hakkına sahip olmalıdır. Bununla birlikte, özellikle Temel Haklar Ajansı tarafından yürütülen araştırmalar, ceza adaleti sistemlerinin pratikte çocuk mağdurların haklarını tam olarak garanti altına alabilmesi için alınması gereken uzun bir yolunun bulunduğunu göstermektedir. Bu ancak, ceza davalarında çocukları etkileyen bir dizi birbiriyle bağlantılı uluslararası ve AB standartlarının uygun ve tutarlı bir şekilde uygulanmasıyla sağlanabilir. Bu zorluklara rağmen, sosyal hizmetler, kanun uygulayıcılar ve tıp uzmanları arasında entegre ve çok disiplinli bir yaklaşımla koruma merkezleri olan “çocuk evleri” şeklinde iyi uygulamalar da ortaya çıkmıştır. Ev benzeri ortam, çocukların kaygılarını azaltmayı amaçlamakta ve mağdurun ihtiyaçlarını doğru bir şekilde cevaplamaya yardımcı olacak bireysel değerlendirmelerin yapılmasında anahtar rol oynamaktadır. Bu merkezler ayrıca, çocuğun bir suçun ayrıntılarını bildirme sayısını sınırlamakta ve böylece raporlama ile ilgili travmayı sınırlandırmaktadır. Ayrıca, araştırmacı ve yargılama sürecinin tüm aşamalarında uygun terapatik ve tıbbi yardımın mevcut olmasını sağlar. Bu fikir İzlanda'dan kaynaklanmaktadır ve o zamandan beri çeşitli AB üye devletleri tarafından benimsenmiştir (Scherrer and Ballegooij 2017: 11).

Çocuk mağdurlarının düşük açıklama oranları, çocukların cinsel istismarının belirleyici bir faktörüdür. Araştırma, yalnızca çocukların maruz kaldıkları istismarı açıklamak için birçok zorluk yaşadıklarını değil, aynı zamanda, birçoğunun, istismarı açıklamak için güvenebilecekleri birini yıllarca beklediklerini de göstermektedir. Bu durum, adli işlemleri başlatmak için “sınırlama süreleri” konusunu gündeme getirmektedir. Üye devletlerin çoğunda, mağdurların kovuşturma için yeterli zaman tanıyan özel hükümler varken, diğerlerinde, bazı suçların sınırlama statüsü, suçun işlendiği tarihten başlamaktadır. Böyle bir kabul, çocuk mağdurların, özellikle de çok küçük yaşta istismar edilen kişilerin ceza yargılamalarını başlatmak için çoğunlukla erişkinlikten sonra yeterli zamana sahip olmayabileceği anlamına gelir. Bu durum, üye devletlerin, mağdurun yetişkinliğe ulaşmasını takiben, kovuşturmayı mümkün kılacak yeterli bir süreyi ve gerekli önlemleri alması gerektiğini belirten yönerge hükümlerine aykırıdır (Scherrer and Ballegooij 2017: 10).

Yargı sistemi dâhilindeki ve haricindeki işlemler, her türlü şiddete karşı korunma hakkı da dâhil olmak üzere, çocuğun üstün menfaatleri göz önüne alınarak ve çocuk haklarına saygı gösterilerek sürdürülmelidir. Süreç boyunca çocuklar hak ve meşru menfaatlerini koruma amacıyla, çocuklar arabuluculuk hizmetlerine ve destek hizmetlerine parasız erişebilmelidir. Sunulan bu hizmetlerin etkinliği temin edilmelidir. Çocuklarla ilgili yargı ve diğer işlemler çabuklaştırılmalıdır. Bunlara öncelik verilmeli ve işlemler gereksiz yere geciktirilmemelidir. Bu amaçla yargı sistemi ile bütün tarafları arasında daha güçlü bir işbirliği ve koordinasyon teşvik edilmelidir. Yargı sistemi dâhilindeki ve haricindeki işlemlerde çocuğun dinlenilme hakkına saygı gösterilmeli ve görüşlerine gereken ağırlık verilmelidir. Şiddetin mağduru veya tanığı olan çocukların tam olarak desteklenmesi için, özel koruma usulleri ve kolaylıkları sağlanmalıdır: a) Yargı süreci çocuğun yaşadığı travmayı daha da ağırlaştırmamalıdır. b) Çocukların ve ailelerin mahremiyeti süreç boyunca korunmalıdır (AK, Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 29-30).

Çocuklara yönelik cinsel suçlar dâhil, şiddet içeren suçlar, suçun ağırlığı göz önüne alınarak etkin, orantılı ve caydırıcı yaptırım ve tedbirler suretiyle cezalandırılabilir. Cinsel suçlar dâhil, çocuklara yönelik şiddet içeren suçlardan hüküm giymiş olanlar ve bu suçlarla ilgili ceza soruşturması altındaki şahısların, suçun tekrarlanması riskini önleme ve asgariye indirmek üzere, etkin müdahale programlarına ve tedbirlere erişimi sağlanmalıdır (AK Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 21):

Bir yaptırım belirlenirken, çocuklara karşı şiddete başvurulmuş olması ağırlaştırıcı şart olarak göz önüne alınmalıdır. Suçu işleyen, çocuk üzerinde yetkili veya nüfuz sahibi bir pozisyonda olması, toplum içinde bilinen ve güven duyulan biri olması, çocukla ekonomik veya diğer bir tür bağımlılık ilişkisini suiistimal etmesi ve bir suç örgütüyle bağlantılı olması ağırlaştırıcı şartlar olarak yer almalıdır (Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 21).

Devletin, ne kadar hafif olursa olsun, çocukların her türlü şiddete karşı korunma hakkını uygulamak konusunda açık bir yükümlülüğü vardır. Çocuklara karşı her türlü şiddetin her zaman ve her türlü ortamda yasaklanması ve devletin yetki alanındaki tüm çocuklara koruma sağlanması için uygun yasal, idari, sosyal ve eğitsel tedbirler alınmalıdır. İslah, disiplin veya cezalandırma amaçlı olanlar da dâhil olmak üzere, aile içinde veya dışında her türlü şiddet kullanımı için var olan hukuki savunmalar ve yetkilendirmeler yürürlükten kaldırılmalıdır. Yasaklama aşağıdaki alanları kesinlikle kapsamalıdır (Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 20):

- Her türlü cinsel şiddet ve istismar, çocukların ahlaksızlığa itilmesi ve çocuklardan cinsel amaçlarla menfaat sağlanması;
- Herhangi bir amaçla ya da herhangi bir şekilde çocuk fahişeliği, çocuk pornografisi, seyahat ve turizm faaliyetlerinde cinsel istismar, çocuk ticareti, alım satımı, yasadışı evlat edinilmesi, zorla çalıştırılması veya hizmete koşulması, kölelik ve benzer uygulamalar, organların alınması da dâhil olmak üzere çocukların istismarı;
- Yeni teknolojilerin kullanılması yoluyla çocukların her türlü istismarı;
- Erken yaşta veya zorla evlendirme, töre cinayeti ve kadın genital organlarının kesilmesi gibi tüm zararlı veya töresel uygulamalar;
- Menşei ne olursa ve hangi ortamdan iletilirse iletilsin çocukların şiddet içeren veya zararlı içeriğe maruz bırakılması;
- Bakımevlerinde meydana gelen her türlü şiddet olayı;
- Okullardaki her türlü şiddet olayı;
- Tüm bedensel cezalar ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya çocukların gerek fiziksel gerekse psikolojik olarak cezalandırılması;
- Çocukların ailelerinde ve evlerinde şiddete maruz bırakılması.

Çocuklara yönelik cinsel suçlar da dâhil olmak üzere şiddet içeren suçlar için yargı yetkisi oluşturmak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirler alınmalıdır. Uluslararası anlaşmaları gereğince, ülke vatandaşları veya o ülkede olağan bir biçimde ikamet eden şahısların yurt dışındayken çocuklara karşı işledikleri cinsel suçlar da dâhil olmak üzere şiddet içerikli suçlar üzerinde ulusal yargı yetkisinin tesis edilmesi için gerekli yasal veya diğer tedbirler alınmalıdır. Ülke toprakları dışında etkin yasal mevzuatın uygulanması, ceza takibatı yapılması ve yaptırımların uygulanması için karşılıklı hukuki işbirliği kolaylaştırılmalıdır (AK Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 22).

Avrupa Konseyinin Çocukların Cinsel Suiistimale ve Cinsel İstismara Karşı Korunması Sözleşmesinin 33. Maddesinde belirlenen suçlarla ilgili olarak, zaman aşımı süresi, mağdur çocuk reşit olduktan sonra gerekli ceza kovuşturmasının başlatılmasına imkân verecek ve söz konusu suçun ağırlığına uygun olacak kadar uzatılmalıdır (AK Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 22).

Çocuk haklarını gözetmen ve çocukları her türlü şiddete karşı koruyan yasalar tam olarak ve gereğince uygulanmalıdır. Bu maksatla, mevzuat, çocuk haklarına yönelik bağımsız ulusal kurumlar ve bağımsız denetim mekanizmaları, insan kaynakları ve finansal kaynaklar da dahil olmak üzere ilgili kurumlarca desteklenmeli ve ilgili tüm sektörlerle ve meslek gruplarına konuyla ilgili rehberlik yapılmalıdır (AK Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 22).

Çocuklara yönelik şiddet olayı çok yönlü bir olgudur. Bu yaklaşımda, şiddetin meydana gelmesi, tekrarlanması veya sona ermesinin bir dizi etmenin bir araya gelmesiyle gerçekleştiği kabul edilir. Şiddetin önlenmesi sektörlerarası işbirliğini ve koordinasyonu gerektirir. Bu da özellikle merkezi hükümet kuruluşları arasında, vilayetler ve bölgeler arasında ve hükümetle sivil toplum arasında koordinasyonu gerekli kılar. Çocuklara yönelik şiddet olgusunun ele alınması bütüncül (sistemik) bir yaklaşımı gerekli kılar. Söz konusu sorumluluk, devlet kontrolündeki kurum ve hizmetlerin ötesine geçip, devlet kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, meslek grupları, medya, aileler ve çocuklar gibi toplumun tüm üyelerini içerdiğinden, çocuklara yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için çok paydaşlı bir yaklaşım kaçınılmazdır (AK Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 12-13).

Monako'da Kasım 2011'de düzenlenen "Çocuk Dostu Avrupa Kurmak: Bir Vizyonu Gerçekliğe Dönüştürmek" başlıklı bir konferansta, Sağlık ve Aile İşleri Komitesi, önemli ortak uluslararası kuruluşlar, profesyonel ağlar, sivil toplum, özel sektör ve katılımcılar tarafından benimsenen Strateji, Ocak 2012'de Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir. Dört temel stratejik amaç şöyledir: 1) Çocuklara uygun hizmetleri ve sistemleri tanıtmak, 2) Çocuklara yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması, 3) Savunmasız durumlarda çocuk haklarını garanti altına almak, 4) Çocuk katılımını teşvik etmek (McElvaney and Lalor, 2014: 13-16).

Avrupa Konseyi üye ülkeleri; a) Çocuklara yönelik her türlü şiddeti önlemek ve çocuklara yönelik her türlü şiddetle mücadele etmek; b) Şiddetin mağduru veya tanığı olan çocukları korumak ve onlara yardımcı olmak; c) Çocuklara yönelik şiddet içeren suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturma yapmak maksadıyla birbirleriyle mümkün olan en geniş biçimde işbirliğinde bulunmalıdırlar. Üye ülkeler, çocuk kaçırma, çocuk ticareti, çocukların cinsel suiistimali ve istismarı gibi, çocuklara yönelik şiddet suçlarına ilişkin yasal kovuşturmalarda ilgili olarak, birbirlerine mümkün olan en geniş karşılıklı yardımı sağlamalıdırlar. Bu

rehberin uygulanmasını kolaylaştırmak üzere, üye ülkeler, ilgili hükümetler arası kurumlar, sınır ötesi ağlar ve diğer uluslararası teşkilatlarla işbirliğini uygun bir biçimde güçlendirmelidirler (AK Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 33).

Politika yapımcılar çocukları korumak için kritik bir rol oynamaktadır. Ülkelerin, çocuklara karşı şiddeti önlemek ve tepki vermek için ulusal süreçlere sahip olmasını sağlayabilirler. Yasalar ile çelişen çocuklar için yasal reformu, toplum temelli önleme programlarını ve rehabilitasyon ve sosyal entegrasyonu destekleyebilirler. Araştırma ve veri toplama için olduğu kadar, farkındalık artırma ve kapasite geliştirme çabalarını desteklemek için siyasi iradenin ve finansmanın sağlanmasında etkili olabilirler. Destekleyici bir politika ve yasama ortamı olmaksızın, şiddete yönelik programlar asla başarılı olamaz. Çocuklara yönelik şiddetin çeşitli biçimlerini yasaklayan yasalar - fiziksel ceza, çocuklara yönelik cinsel istismar ve sömürü veya duygusal şiddet - şiddetin kabul edilemez ve yasalar tarafından cezalandırılabilmesine dair güçlü bir sosyal mesaj gönderir. Ancak yasalar sadece yürürlerse etkilidir. Özelleşmiş savcılar, polis ve mahkemeler aracılığıyla çocuklara yönelik şiddetin faillerinin yargılanmasının önleyici bir etkisi olabilir. Ayrıca, okullar, kurumlar, iş yerleri, özel sektör ve spor programları, şiddet ve sömürünün tolere edilmediği sağlıklı, güvenli ve güvenli ortamları teşvik eden davranış kuralları geliştirerek kendi rollerini üstlenebilir. Halkın şiddete yönelik tutumlarını değiştirmek, iki kritik etken içermektedir: Hükümet, uygulamayı ve izlemeyi içeren sağlam bir yasal çerçeve oluşturmalı ve her birey, değişimi günlük olarak yürütmek için çaba sarf etmelidir (UNICEF, 2014: 42).

3.16. Sivil Toplum Kuruluşlarının Yükümlülükleri

Sivil toplum ya da kâr amacı gütmeyen terim normal olarak sivil toplumu oluşturan örgütlerin kapsamını kapsayacak şekilde kullanılır. Bu tür örgütlenmeler, genel olarak, varlıklarının amacı olarak finansal kârdan başka bir şey olarak nitelenir (Council of Europe, 2017: 1)

Bir Sivil toplum kuruluşları (STK), üyeleri için konuşma yetkisine sahip bir yönetim organı ile yasal olarak kurulmuş bir anayasaya, açık bir amaca ve görünür faaliyetlere sahip yerel, ulusal veya uluslararası bir gruptur. Normalde kar amacı gütmeyen bir kuruluştur, herhangi bir Devlet veya özel sektör kuruluşu veya herhangi bir siyasi parti ile ilişkisi yoktur. Amaçları genellikle sosyal ve yasal sorunları ele alarak refahı teşvik etmek ve sivil toplumun gelişmesinde ve ilerlemesinde diğer demokratik kurumlarla eşit bir rol oynamaya çalışmaktır (NGOs-European Commission, t.y.: 23)

Çocuk odaklı olarak çalışan sivil toplum kuruluşları, sendikalar, işveren örgütleri, ticari birlikler, çevre kuruluşları ve insan hakları savunucuları dâhil olmak üzere sivil toplumun katılımı, meselelerin ve gelecekteki eylem alanlarının belirlenmesine önemli ölçüde yardımcı olacaktır. Bu kuruluşlar olmadan, merkezî ve yerel yönetimlerin bu konudaki çalışmaları eksik ya da yetersiz kalabilir. Bu nedenle bu tüm sivil toplum kuruluşlarının desteğinin kazanılması son derece önemlidir (Çocuk Haklarının Desteklenmesi ve Korunmasına İlişkin AB Kılavuz İlkeleri, 2017: 17).

Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi sorumluluğu, aynı zamanda çocuklar için ve çocuklarla birlikte çalışan tüm hizmet birimleri, kurumlar ve meslek grupları, ebeveyn ve geniş aile, aile, medya, özel sektör, dini topluluklar ve sivil toplum kuruluşları için de geçerlidir (AK Şiddete Karşı Bütüncül Strateji, 2009: 12).

Kitle iletişim araçları kampanyaları, sosyal normlar programları ve yoksulluğun azaltılmasına yönelik tedbirler gibi "evrensel" önlemlerin Avrupa'da yaygındır. Ancak, çocuk kötü muamelesinin önlenmesinde evrensel yaklaşımların etkililiğini inceleyen çok az araştırma vardır. Mücadelede toplum ve toplum temelli inisiyatiflerin oluşturulmasına öncelik verilmelidir (Sethi vd., 2013: x).

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Çocuğa yapılan tüm kötü davranışlar istismar olarak nitelenir. İstismar çeşitli şekillerde olabilir; fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismar şeklinde ortaya çıkabilir. İstismar literatürde şiddet olarak da bilinir. Herhangi bir şiddet türü çocuklara karşı etkisi yaşam boyu sürdürebilir; hatta nesilden nesile geçebilir. Gençler şiddete maruz kaldıklarında, gelecekteki mağdur olma ve yetişkin olarak kendilerini şiddetli bir şekilde hareket etme olasılığı artar. Mağdur fail haline gelebilir.

Çocuk istismarı hem dünyada hem da AB'de ciddi ve önemli bir sorundur. Bununla mücadele edebilmek için 13 Aralık 2011 tarihli Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (AKÇİS) imzalanmıştır. Bu sözleşmenin amacı; çocukların cinsel sömürüsü ve istismarını engellemek ve bunlarla mücadele etmek; cinsel sömürü ve istismara maruz çocuk mağdurların haklarını korumaktır. Ve

onların bu tehlikeden korumak için ulusal ve uluslararası işbirliği geliştirmektir. Sözleşmeyi imzalayan taraflar; sözleşmenin etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamak için özel bir gözetim ve denetim mekanizması kurmakla görevlidir. Çocuk istismarının sonuçlarını ölçen sıkı araştırma programlarının kısıtlı olmasına rağmen mevcut kanıtlar, çocuk istismar ve konuyla ilgili risk faktörlerinin önlenilebileceğini göstermektedir. AB ülkelerinin pek çoğunda çocuk refah sisteminin bir parçası olarak uygulanan çocuk istismarını önlemeye yönelik çeşitli müdahaleler mevcuttur. Bunun bariz örneğini, riskli ailelerle erken müdahale eden, çocukların hayatının ilk birkaç yılında anne-babalık desteği sağlayan programlar teşkil eder.

Çocuk hakları insan haklarıdır. Çocukların kırılganlıkları ve savunmasızlıkları nedeniyle, çocukların da özel bir korumaya ihtiyaçları vardır, bu da onlara herhangi bir durumdan kötüye kullanmaları muhtemel bir ortam sağlamaları anlamına gelir. Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 19. Maddesinde tanımlanan şiddet, çeşitli şekillerde (fiziksel, cinsel veya duygusal istismar veya ihmal) geçer ve çeşitli bağlamlarda gerçekleşebilir: evde, okulda, kurumlarda vb. Çoğu çocuk istismar mağdurlarına bilinmektedir. İnsan, ekonomik ve sosyal maliyetler açısından kısa ve uzun vadeli sonuçlar ciddi ve son derece zararlı olabilir. AB'de çocuklara yönelik şiddetin kapsamının değerlendirilmesi zordur. Ancak mevcut tahminler büyük endişe kaynağıdır. Sorunun doğası, mağdurların ve failerin kişilik profillerinden çevrelerine kadar geniş bir yelpazeye yayılan faktörlere bağlıdır. Engelli çocuklar, özel kurumlarda yaşayan çocuklar, refakatsiz çocuklar vb. Belirli kategoriler özellikle savunmasızdır. Ancak şiddet kaçınılmaz değildir ve önlenilebilir. Bunu başarmak için etkin politikalar, çeşitli seviyelerde farklı muhatapları içeren çok sektörlü bir yaklaşımı gerektirir.

Uluslararası düzeyde, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi, çocukların haklarını korumak ve daha da özel olarak şiddetten korumak için bir dizi tedbir almıştır. Bu bağlamda Çocuk Hakları Sözleşmesi esastır. 19. Madde uyarınca, çocuklar her tür şiddetten korunma hakkına sahiptir ve Üye Devletler bunları korumak için tüm uygun önlemleri almalıdır. Son birkaç yılda AB, çocukları korumak için sürekli olarak önlemler aldı. Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle, bu belirli bir AB hedefi olarak kabul edilmiştir. Çocuk koruma sistemleri esas olarak Üye Devletlerin sorumluluğundayken, AB de çocuğun haklarını korumak için girişimleri teşvik etme yükümlülüğü nedeniyle önemli bir rol oynamaktadır. Bu alandaki eylemleri, Üye Devletler tarafından getirilen ilgili yasa ve politikalar üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Çocuklara yönelik şiddet konusunda farkındalık yaratma, ulusal çocuk koruma girişimleri için etkili AB desteğinin önemi ve çocuk korumasının yaygınlaştırılmasında çeşitli taraflar yer almaktadır. AB'nin gelecekteki çocuk koruma ilkeleri, AB'nin Üye Devletlere yardımcı olabileceği ve iyi uygulama alışverişini teşvik edecekleri alanları belirlemelidir.

KAYNAKÇA

Acehan, Selen, Ayşegül Bilen, Mehmet Oğuzhan Ay, Müge Gülen, Akkan Avcı, Ferhat İçme (2013); "Çocuk İstismarı ve İhmalinin Değerlendirilmesi", Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, Cilt: 22 Sayı. 4, s.591-614.

Akıncı, Fusun Sokullu (2013); "İstismar Mağduru Çocukların Suç Sonrası Sorunları ve Hukuksal Korunmaları", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Cilt 19, Sayı 2, s. s.3-15.

Akyel, Muhammet Ali (2017); Fransa Çocuk Adalet Sisteminin İdari Yapısı, Adalet Bakanlığı, Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Yay., Ankara.

Alpaslan, Ahmet Hamdi (2014); "Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar", Kocatepe Tıp Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 2, s.194-201.

Altundiş, Mehmet (2016); "Tıbbî Kişisel Verilerin Tutulması ve Korunması Yükümlülüğü ve İdarenin Bu Yükümlülüğü Yerine Getirmesinden Doğan Sorumluluğu", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 7, Sayı 28, s.313-351.

Altuntaş, Öykü (2016); "Batı'da Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Nasıl Cezalandırılıyor?" 1 Kasım 2016: <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-37801935> (ET: 4 Nisan 2018).

Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (13 Aralık 2011).

Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Stratejisi (2016-2021), Çocukların İnsan Hakları, Avrupa Konseyi. <http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/data/5422b041369dc316585c0d87/Avrupa%20Konseyi%20Cocuk%20Haklari%20Strateji%20Belgesi.pdf> (ET: 27 Mayıs 2018).

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (2014); “Yerel yönetimler: Çocuklara Yönelik Cinsel Şiddeti Durdurmak İçin Bir Anlaşma”, Nisan 2014, s.1-26. <http://www.5te1.cocukhaklariizleme.org/wp-content/uploads/KongrePakt-PRINT.pdf> (ET: 4 Nisan 2018).

Berghan, Selin (2014), Türkiye’de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar, Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC), Hollanda Kraliyeti Ankara Büyükelçiliği, s.1-35.

Beyazıt, Utku ve Aynur Bütün Ayhan (2015); “Türkiye’de Yapılmış Çocuğun Mağdur Olduğu Cinsel İstismar Olgularını Konu Alan Bilimsel Çalışmaların İncelenmesi”, The Journal of Academic Social Science Studies, Number: 31 , p. 443-453.

Binici, Murat (2017); Kanada Yargı, Mağdur Destek ve Adil Yardım Sistemi, Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı Yay., Ankara.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Unicef Yay., 2004. <http://www.unicefturk.org> (ET: 25 Ocak 2018).

Bulut, Sefa (2016); “Çocuk Cinsel İstismarı Hakkında Bir Derleme”, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Cilt: III, Sayı:28, s.139-156.

Council of Europe Convention (2012); Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse, Council of Europe Publishing, October. <https://rm.coe.int/168046e1e1> (ET: 2 Mart 2018).

Council of Europe (2017); “Human Rights Activism and the Role of NGOs”, p.1-8. <https://www.coe.int/en/web/compass/human-rights-activism-and-the-role-of-ngos> (ET: 18 Haziran 2018).

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (2017); Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı: 2017-2023, 1.Baskı, ÇSGB- Çalışma Genel Müdürlüğü Yay., Ankara.

Çocuk Hakları Sözleşmesi, <https://cocukmeclisi.ibb.istanbul/cocuk-haklari-sozlesmesi/> (ET: 30 Mart 2018).

Çocuk Haklarının Desteklenmesi ve Korunmasına İlişkin AB Kılavuz İlkeleri (2017); Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, Ankara. https://www.avrupa.info.tr/sites/default/files/201704/EU%20Guidelines%20Rights%20of%20Child_v5e.pdf (ET: 16 Haziran 2018).

Dimitrova-Stull, Anna (2014); Violence towards children in the EU Current situation, European Union, EPRS | European Parliamentary Research Service, Members' Research Service November, p.1-24.

European Commission (2017); “Report From the Commission to the European Parliament and the Council”, (Avrupa Parlamentosu ve Konsey İçin Komisyon Raporu) p.1-17. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/statistical-report-on-use-of-ecris_june2017_en.pdf (ET: 18 Haziran 2018).

European e-Justice, Criminal Records, Last update: 20 Kasım 2017, p.1-14.

https://e-justice.europa.eu/content_criminal_records-95-en.do (18 Haziran 2018).

Dubowitz, Howard (2017); Child sexual abuse and exploitation—A global glimpse, Child Abuse & Neglect 66, p.2–8.

Eğitim-Sen (2015); Çocuk İhmali ve İstismarı, Ankara,

Erdem, Mustafa Ruhan (2013), “Lizbon Antlaşması ve Avrupa Ceza Hukuku’nun Geleceği”, Journal of Yaşar University, Özel Sayı: 8, s.1019-1098

Fırat, Sunay (2007); “İstismara ve İhmale Uğramış Çocukların Tedavi ve Rehabilitasyonu: Bir Yataklı Merkez Modeli”, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, Adana, Yayınlanmamış Doktora Tezi, s.1-149.

Finkelhor, David (1994). The international epidemiology of child sexual abuse. Child Abuse & Neglect, 18, 5, 409-417. doi: 10.1016/0145-2134(94)90026-4

International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect, (Uluslararası Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Topluluğu); <https://www.ispcan.org/> (ET: 2 Mart 2018).

Korkmazlar Oral, Ümran- Pınar Engin ve Zeynep Büyükyazıcı (2010); Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması: Özet Rapor, T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yayın s.1-42; <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/cocuk-istismari-raporu-tr.pdf> (ET: 21 Eylül 2017).

Küçük, Tefik Sönmez; “Bir Ceza Hukuku Yaptırımı Olarak Zorunlu Kastrasyonun Anayasa Hukuku Açısından İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIX, Sayı: 4, 2015, s.297-322.

Küçükkaraca, Nilgün ve Hande Albayrak (2016); “Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar ve Hegemonik Erkeklik Algısı: Neden Sonuç İlişkisi Üzerine Bir Tartışma”, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 1, s.85-108.

Mamur Işıkcı, Yasemin (2017); “Yeni Kamu İşletmeciliği Perspektifinden Çocuk Koruma Hizmetlerinin Yeniden Yapılandırılması”, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 1, s.40-64.

McElvaney, Rosaleen and Kevin Lalor, (2014); Child Abuse in Europe. In J. Conte (Ed.), Child Abuse and Neglect Worldwide, Vol. 2, p.1-29. Santa Barbara, CA: Praeger. <https://arrow.dit.ie/cgi/viewcontent.cgi?article=1013&context=aaschslbk> (ET: 2 Mart 2018).

Nasıroğlu, Serhat (2014); “Çocuk İstismarında Rehabilitasyon ve Tedavi Merkezleri”, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, Cilt 6, Sayı 1, s.67-78.

NGOs-European Commission, “The role of Non-Governmental Organisations (NGOs) in Combating Discrimination”, p.23-35. <https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?> (ET: 18 Haziran 2018).

Pereda, Noemí- Georgina Guilera - Maria Forn and Juana Gómez-Benito (2009); The prevalence of child sexual abuse in community and student samples: A meta-analysis, Clinical Psychology Review, 29, p.328–338.

Pinheiro, Paulo Sérgio (2006); World Report on Violence Against Children, Designed by the United Nations Publishing Services, UN Geneva (BM Cenevre), https://www.crin.org/en/docs/UNVAC_World_Report_on_Violence_against_Children.pdf (ET: 18 Haziran 2018).

Pişi, Diğdem (2013); “İstismar ve İhmal Uğrayan Çocukların Psiko-Sosyal Özellikleri”, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.1-207.

Sanderson, Christiane (2010); Çocuğun Cinsel Eğitimi ve Tacizden Korunma Rehberi, Çev: Asiye Hekimoğlu Gül ve Filiz Şar, 1. Baskı, İstanbul; Sistem Yayıncılık.

Scherrer, Amandine and Wouter van Ballegooij, (2017); Combating Sexual Abuse of Children Directive 2011/93/EU, European Implementation Assessment (European Parliament: Çocukların Cinsel İstismarıyla Mücadele Yönergesi), April 2017. http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598614/EPRS_STU%282017%29598614_EN.pdf (ET: 2 Mart 2018).

Sethi, Dinesh, Mark Bellis, Karen Hughes, Ruth Gilbert, Francesco Mitis, Gauden Galea, European report on preventing child maltreatment, World Health Organization, Regional Office for Europe. 2013. http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0019/217018/European-Report-on-Preventing-Child-Maltreatment.pdf (ET: 2 Mart 2018).

Şirin, Memduh Cemil (2016); Çocuğun Cinsel İstismarı-Ceza Kanunu Maddesi- Raporu, Çocuk Hukuku Bakışıyla Cinsel İstismar, Rapor No:17, İstanbul, Çocuk Vakfı Çocuk Araştırmaları Merkezi Yay.

Tıraşçı, Yaşar ve Süleyman Gören (2007); “Çocuk İstismarı ve İhmalı”, Dicle Tıp Dergisi, Cilt:34, Sayı: 1, s.70-74.

Topçu, Sedat (2009); Silinmeyen İzler, 1. Baskı, Ankara, Phoenix Yay.

Türkarlan, Süleyman (2014); “Adli Sicil Kayıtlarının Hukukî Niteliği ve Silinme Koşulları”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 4, s.19-46.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu (2014); Mağdur Hakları İnceleme Raporu, Ankara.

Uğurlu, Zeynep ve İpek Aksoy Gülsen (2014); “Çocuk Hakları ve Hukuki Bağlamda Çocuğun İhmal ve İstismardan Korunması”, Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt: 1 Sayı: 1, s. 1-24.

- UNICEF (2015); Cinsel İstismar Mağduru Çocuklara Bakım Kılavuzu, Uluslararası Kurtarma Komitesi Yayını, Çev. Mehtap Aral, Ed. Kamil Kurtul, 1. Baskı, New York, USA.
- UNICEF (2014a); Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against children, (UNICEF), Division of Data, Research and Policy, September 2014, New York, NY 10017, USA.
- UNICEF (2014); Ending Violence Against: Six Strategies for Action, September, UNICEF (United Nations Children's Fund) New York, USA.
https://www.unicef.org/publications/files/Ending_Violence_Against_Children_Six_strategies_for_action_EN_9_Oct_2014.pdf (18 Haziran 2018).
- U.S. Department of Health and Human Services Administration for Children and Families Administration on Children, Youth and Families Children's Bureau. Child Maltreatment Prevention: Past, Present, and Future. 2011 Raporu. https://www.chapinhall.org/sites/default/files/publications/cm_prevention.pdf (ET: 19 Ocak 2018).
- U.S. Department of Health & Human Services Administration for Children and Families Administration on Children, Youth and Families Children's Bureau. Child Maltreatment. 23.Yıllık Rapor 2012. <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/cb/cm2012.pdf> (19 Ocak 2018).
- U.S. Department of Health & Human Services Administration for Children and Families Administration on Children, Youth and Families Children's Bureau. Child Maltreatment. 24. Yıl Raporu 2013. <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/cb/cm2013.pdf> (ET: 19 Ocak 2018).
- U.S. Department of Health & Human Services Administration for Children and Families Administration on Children, Youth and Families Children's Bureau. Child Maltreatment. 25. Yıl Raporu 2014. <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/cb/cm2014.pdf> (ET: 19 Ocak 2018).
- U.S. Department of Health & Human Services Administration for Children and Families Administration on Children, Youth and Families Children's Bureau. Child Maltreatment. 26.Yıllık Rapor 2015. <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/cb/cm2015.pdf> (20 Ocak 2018).
- Vatansever, Ülfet, Rıdvan Duran, Emel Yolsal, Nükhet Aladağ, Naci Öner, Betül Biner, Serap Karasalihoğlu (2004); "Pediatrik Acilde Çocuk İstismarı ve İhmal Olasılığını Akılda Tutalım", Türk Pediatri Arşivi, 39: 120-124.
- Yarar, Fulya ve Füsun Yarış (2011); "Birinci Basamakta Çocuk İstismarı ve İhmaline Yaklaşım", Türkiye Aile Hekimliği Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 4, s.178-183.
- Yıldız, Sevil (2009); "Uluslar arası ve Ulusal Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde İnternet Üzerinde Çocuk Pornografisi", Akademia Dergisi, (Erciyes Üniversitesi İletişim, Fakültesi Dergisi), s.180-196.
- Yılmaz Irmak, Türkan (2008); "Çocuk İstismarı ve İhmalinin Yaygınlığı ve Dayanıklılıkla İlişkili Faktörler"; Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, s.1-241.
- <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1218043-turkiyenin-cocuga-cinsel-istismar-tablosu> (ET: 3 Ekim 2017).
- <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/cb/cm2013.pdf> (ET: 18 Ocak 2018): 24. Yıllık Rapor.
- <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/cb/cm2014.pdf> (ET: 19 Ocak 2018): 25. Yıllık Rapor.
- <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/cb/cm2015.pdf> (20 Ocak 2018): 26. Yıllık Rapor.
- [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/542139/EPRS_IDA\(2014\)542139_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/542139/EPRS_IDA(2014)542139_EN.pdf) (ET: 2 Mart 2018).
- <http://www.5te1.cocukhaklariizleme.org/neden-bu-kampanya> (2 Mart 2018).
- <https://cocukmeclisi.ibb.istanbul/cocuk-haklari-sozlesmesi/> (ET: 30 Mart 2018).
- https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2014/magdur_haklari_incelemeraporu.pdf (ET: 16 Haziran 2018).
- https://www.avrupa.info.tr/sites/default/files/201704/EU%20Guidelines%20Rights%20of%20Child_v5e.pdf (16 Haziran 2018).

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/542139/EPRS_IDA\(2014\)542139_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/542139/EPRS_IDA(2014)542139_EN.pdf) (ET: 16 Haziran 2018).

https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/tools-judicial-cooperation/european-criminal-records-information-system-ecris_en (ET: 18 Haziran 2018).

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/statistical-report-on-use-of-ecris_june2017_en.pdf (ET: 18 Haziran 2018).

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/542139/EPRS_IDA\(2014\)542139_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/542139/EPRS_IDA(2014)542139_EN.pdf) (ET: 16 Haziran 2018).

https://www.unicef.org/publications/files/Ending_Violence_Against_Children_Six_strategies_for_action_EN_9_Oct_2014.pdf (18 Haziran 2018).

http://files.unicef.org/publications/files/Hidden_in_plain_sight_statistical_analysis_EN_3_Sept_2014.pdf (20 Haziran 2018).